

**Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту
Плану Заходів з реалізації Стратегії розвитку
Кароліно-Бугазької сільської територіальної
громади Одеської області до 2027 року**

Зміст

1. Зміст та основні цілі документа державного планування – проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 р., його зв'язок з іншими документами державного планування	4
1.1. Загальні положення	4
1.2. Стратегічне планування в Кароліно-Бугазькій територіальній громаді	4
1.3. Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 року	5
1.4. Зв'язок проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 року з іншими документами державного планування.....	16
2. Характеристика поточного стану довкілля, у т.ч. здоров'я населення та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень) ...	18
2.1. За станом атмосферного повітря	19
2.2. За екологічною ситуацією в галузі водокористування	20
2.3. За земельними ресурсами та станом ґрунтів	21
2.4. За утворенням та накопиченням відходів	22
2.5. Щодо еколого небезпечних об'єктів громади	23
2.6. За біологічним та ландшафтним різноманіттям	24
2.7. Ймовірні наслідки впливу на довкілля і здоров'я населення проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади до 2027 року	27
3. Характеристика стану довкілля, життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях ймовірного впливу та їх прогнозні зміни (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	30
4. Екологічні проблеми, у т.ч. ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень) ...	34
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у т.ч. пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються проекту документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	36
6. Опис наслідків для довкілля, зокрема для здоров'я населення, у т.ч. вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків ...	44
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання проекту документа державного планування	47
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у т.ч. будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	50
8.1. Методологія проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 р.	50
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання проекту документа державного планування для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення	57
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля та здоров'я населення	61
Резюме нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію	62
Список джерел	63

Перелік скорочень

ВВП	валовий внутрішній продукт
ВРП	валовий регіональний продукт
ГДК	гранично допустима концентрація
ДДП	документ державного планування
ДНЗ	дошкільний навчальний заклад
ЄС	Європейський Союз
ЖКГ	житлово-комунальне господарство
ЗУ	Закон України
МСБ	малий та середній бізнес
МТД	міжнародна технічна допомога
НС	надзвичайна ситуація
ОВА	обласна військова адміністрація
ОДА	обласна державна адміністрація
ОВД	оцінка пливу на довкілля
ОМС	органи місцевого самоврядування
ПАТ	публічне акціонерне товариство
ПЗФ	природно-заповідний фонд
ПТНЗ	професійно-технічні навчальні заклади
РГ	робоча група
РДА	районна державна адміністрація
СЕО	стратегічна екологічна оцінка
СР	сільська / селищна рада
ТГ	територіальна громада
ТЗ	технічне завдання на проект місцевого розвитку
ПВ	побутові відходи
ЦНАП	центр надання адміністративних послуг

1. Зміст та основні цілі документа державного планування – проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року, його зв'язок з іншими документами державного планування

1.1. Загальні положення

Об'єктом оцінки даного звіту є документ державного планування (далі – ДДП) – проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року (далі – План заходів, Стратегія), розробка якого безпосередньо проводилася за керівництва Кароліно-Бугазької сільської ради (далі – сільська рада).

Для проведення СЕО проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року застосована методологія, що ґрунтується на вимогах Закону України (далі – ЗУ) «Про стратегічну екологічну оцінку» та досвіді інших країн, що дозволило оцінити потенційні впливи на довкілля від реалізації Плану заходів з реалізації Стратегії.

В рамках розробки проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади (далі – ТГ) Одеської області до 2027 р. відповідно ст. 9 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» було оприлюднено Заяву про визначення обсягу СЕО Кароліно-Бугазькою сільською радою в Єдиному реєстрі СЕО Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України через Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема» від 24.12.2024 за реєстраційним номером справи 24-12-12532-24, на яку надійшли зауваження та пропозиції за №5199/06/05-07/2-24/4393 від 30.12.2024 - від Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, що передбачено ст. 8 та пунктом 6 ст. 10 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку», а саме: «Обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації (відповідні підрозділи з питань охорони навколишнього природного середовища та з питань охорони здоров'я) ... у строк, що не перевищує 10 днів з дня внесення до Єдиного реєстру СЕО заяви про визначення обсягу СЕО, надають свої зауваження і пропозиції шляхом їх внесення до Єдиного реєстру СЕО», які враховані.

1.2. Стратегічне планування у Кароліно-Бугазькій територіальній громаді

План заходів з реалізації Стратегії розвитку громади необхідний для визначення головних напрямків розвитку її інфраструктури, проведення системної роботи з поліпшення бізнес-клімату, розширення інвестиційних можливостей, покращення інфраструктури територій. Він не просто вирішить її проблеми, а й буде чітким планом збалансованого розвитку громади для визначення свого місця на економічній та культурній карті області.

Для цього на підставі ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21.05.1997 у зв'язку з масштабною агресією росії, що призвела до зміни стратегічних векторів розвитку Одещини, соціально-економічної ситуації, що склалася в умовах воєнного стану, відповідно ЗУ «Про правовий режим воєнного стану», «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України», Указів Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні (зі змінами)», постанов КМУ від 30 травня 2023 року № 600 «Про затвердження Порядку надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна», від 27 вересня 2022 року № 1073 «Про затвердження Порядку поведінки з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків та внесення змін до деяких постанов КМУ» з урахуванням Плану для реалізації програми Ukraine Facility до 2027 року, затвердженого розпорядженням КМУ від 18 березня 2024 року № 244-р, стратегічних цілей і пріоритетів, визначених Державною стратегією регіонального розвитку України на 2021-2027

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року
роки в редакції постанови КМУ від 13.08.2024 № 940 та наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад» розроблений проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ до 2027 року.

Розробка проекту Плану заходів з реалізації Стратегії мала висхідний характер. Він напрацьовувався робочою групою (далі – РГ), що визначала напрями розвитку та сфери прикладання необхідних зусиль.

Строковість інструментів планування визначалася на основі поєднання довгострокового стратегічного плану та середньострокових циклів планування його реалізації. Визначені на основі цього підходу заходи орієнтуються на реалізацію пріоритетних завдань. Саме вони, будучи ключовими елементами проекту Плану заходів з реалізації Стратегії, визначають шляхи досягнення цілей.

Модель розробки Плану заходів з реалізації Стратегії було обрано, виходячи з потреб громади.

Основні проекти Плану заходів Стратегії розвитку Рівненської МТГ виходять з нових викликів:

необхідності переорієнтації частини господарського комплексу громади на підтримку обороноздатності держави та післявоєнне відновлення економіки і соціальної сфери;

потреби у посиленні енергетичної безпеки;

змін у демографічній ситуації в регіоні (трудової міграції, зростання біженців від війни);

характеристики Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади як території з яскраво вираженою туристично-рекреаційною спеціалізацією зі значним оздоровчо-рекреаційним туристичним потенціалом, що відзначається щільною приватною забудовою з численними готельними комплексами, базами відпочинку, пансіонатами, санаторіями, привабливими Причорноморськими курортами міжнародного та державного значення Одеської області з пляжною протяжністю в десятки кілометрів та шириною до 100 м з виходом як до Чорного моря так і до Дністровського лиману.

Відправним пунктом розробки проекту Плану заходів з реалізації Стратегії була вона сама.

1.3. Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 року

Розробка Плану заходів з реалізації Стратегії зумовлена необхідністю врахування викликів, відображених у Державній Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, серед яких:

наслідки повномасштабної війни російської федерації проти України та їх вплив на територіальні громади регіонів, підвищення ролі безпеки та стійкості до зовнішніх чинників;

набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС, поглиблення ступеня виконання положень Угоди про асоціацію між Україною і ЄС та її державами-членами, та переходу до початку переговорів про вступ України до ЄС;

рекомендації Організації економічного співробітництва та розвитку щодо необхідності забезпечення зв'язку з процесом відновлення України;

внесення змін до Закону України «Про засади державної регіональної політики»;

міжнародні кліматичні зобов'язання України.

Проект Плану заходів враховує такі базові сценарні припущення:

Україна втратила значний економічний потенціал, податкові та митні надходження, робочі місця. Відтак, підтримка бюджету значною мірою здійснюється за рахунок зовнішньої допомоги;

в умовах продовження воєнних дій такий стан справ не дозволяє прогнозувати ВВП;

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

складні соціально-економічні, безпекові умови, у яких знаходиться Україна, а також початок діалогу про вступ в Європейський Союз вимагають від української влади інтенсивного проведення реформ. Однією зі сфер, яка зазнає змін та набуде більшої ваги, буде державна регіональна політика. Ймовірно, будуть удосконалені цифрові інструменти для більш тісного зв'язку між елементами планування – фінансування – реалізації - моніторингу проектів регіонального розвитку;

передбачається нарощення міжнародної грантової підтримки, що може мати позитивний вплив на поширення навичок проектного управління серед представників органів влади, місцевого самоврядування, організацій громадянського суспільства, бізнесу;

очікується, що внаслідок проведення низки реформ бізнес-клімат в Україні покращиться, а після припинення воєнних дій активізується процес залучення інвестицій в Україну. Додатковим чинником, який стимулює інвесторів шукати нові виробничі майданчики неподалік європейських ринків збуту, є відтік інвестицій з Китаю;

покращиться доступ підприємств до позичкового капіталу та грантів, розшириться спектр можливостей, для яких бізнес (у тому числі, малий та мікро-) зможе отримувати кошти та інші види підтримки;

внаслідок впливу повномасштабної війни в Україні зазнала суттєвої трансформації транспортна логістика, зокрема, на період воєнних дій припинилися авіаперевезення, суттєво ускладнилися морські перевезення, посилюються залізничні та автомобільні перевезення у напрямках країн ЄС;

посилення безпекових умов, енергонезалежності для забезпечення стабільного функціонування країни та подальшого розвитку залишатимуться пріоритетними;

- в наступні десять років очікується збільшення попиту на послуги у сфері охорони здоров'я, соціального захисту, а також на реабілітацію та реінтеграцію осіб, постраждалих від війни.

На основі цих базових сценарних припущень і сформовані проекти Плану заходів з реалізації Стратегії Кароліно-Бугазької ТГ, які приведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1. Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ

Назва проекту місцевого розвитку	Основні заходи, спрямовані на реалізацію проекту	Індикатори реалізації
Стратегічна ціль 1. Економічно спроможна громада		
Оперативна ціль 1.1. Підтримка та розвиток туристично-рекреаційної спеціалізації громади		
1.1.1.1. Створення туристично привабливих об'єктів лікувально-оздоровчого призначення в холодну пору року	-Аналіз природних та культурних ресурсів громади, що можуть працювати в зимовий період -Розробка плану модернізації та розвитку інфраструктури, включаючи дороги, транспорт, комунікації та інші необхідні елементи для забезпечення доступності об'єктів -Запровадження кампанії з популяризації зимового туризму у громаді -Організація тематичних зимових заходів та фестивалів для залучення туристів -Співпраця з готелями та закладами харчування для створення зимових туристичних пакетів	Створено умови для туристичного сезону в холодну пору року
Стратегічна ціль 2. Розвиток інфраструктури та благоустрою громади		
Оперативна ціль 2.1. Забезпечення розвитку житлового фонду громади		
2.1.1.1. Будівництво житлового комплексу	-Розробка ПКД для будівництва житлового комплексу, що включає архітектурні, інженерні та технічні рішення -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Проведення будівельних робіт із забезпеченням	Побудовано 400 квартир для проживання ВПО у

«Мікрорайон „Південна Кароліна”»	інфраструктурних потреб комплексу: водопостачання, електрифікація, дороги, благоустрій території -Створення соціально значущих об'єктів на території комплексу (дитячі майданчики, парки, спортивні зони)	житловому комплексі «Мікрорайон “Південна Кароліна”»
Оперативна ціль 2.2. Забезпечення доступних і якісних житлово-комунальних послуг для населення		
2.2.1.1.Будівництво магістральної мережі водопостачання Сонячного і Лиманського районів селища Затока	-Проведення геологічних та інженерних досліджень для оптимального прокладання магістральної мережі водопостачання -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля та монтаж трубопровідних систем із застосуванням сучасних технологій -Забезпечення підключення до основних джерел водопостачання та насосних станцій -Контроль за якістю робіт та відповідність встановленим стандартам будівництва -Співпраця з місцевими органами влади для координації будівельних робіт та мінімізації незручностей для мешканців	Збудовано магістральну мережу водопостачання
2.2.1.2.Будівництво магістральної мережі водопостачання на території села Кароліно-Бугаз	-Проведення геологічних та інженерних досліджень для оптимального прокладання магістральної мережі водопостачання -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля та монтаж трубопровідних систем із застосуванням сучасних технологій -Забезпечення підключення до основних джерел водопостачання та насосних станцій -Контроль за якістю робіт та відповідність встановленим стандартам будівництва -Співпраця з місцевими органами влади для координації будівельних робіт та мінімізації незручностей для мешканців	Збудовано магістральну мережу водопостачання
2.2.1.3.Поточний ремонт магістральної мережі водопостачання по вулиці Приморська села Кароліно-Бугаз	-Проведення геологічних та інженерних досліджень для оптимального прокладання магістральної мережі водопостачання -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля та монтаж трубопровідних систем із застосуванням сучасних технологій -Забезпечення підключення до основних джерел водопостачання та насосних станцій -Контроль за якістю робіт та відповідність встановленим стандартам будівництва -Співпраця з місцевими органами влади для координації будівельних робіт та мінімізації незручностей для мешканців	Проведено ремонт магістральної мережі централізованого водопостачання
2.2.1.4.Будівництво біостанцій очищення стічних вод на території с. Кароліно-Бугаз та реконструкція очисних споруд у селищі Затока	-Розробка проектної документації для будівництва біостанцій та реконструкції очисних споруд -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Будівництво нових біостанцій та проведення реконструкції існуючих очисних споруд у відповідності до вимог екологічної безпеки -Забезпечення підключення нових очисних станцій до системи водовідведення села Кароліно-Бугаз та селища Затока	Біостанція очищення стічних вод с. Кароліно-Бугаз обсягом 500 м³/доб. Очисні споруди у сел. Затока обсягом 500 м³/доб.

2.2.1.5.Будівництво бювету по вул. Приморська селища Затока	-Проведення ґрунтовних геологічних і гідрологічних досліджень для визначення найкращого джерела підземних вод і забезпечення безперебійного постачання якісної питної води -Розробка проекту будівництва з урахуванням сучасних екологічних вимог та стандартів якості води -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Будівництво бювету -Створення зручної інфраструктури біля бювету, включаючи доступні під'їзні шляхи, освітлення та благоустрій території для комфорту мешканців -Проведення систематичного моніторингу якості води для гарантування її відповідності санітарно-гігієнічним стандартам	Збудовано бювет
2.2.2.1.Будівництво каналізаційних напірних колекторів і магістральної мережі водовідведення на території Сонячного та Лиманського районів селища Затока	-Проведення геологічних та гідрологічних досліджень для оптимального проектування системи каналізаційних напірних колекторів -Розробка проектної документації для будівництва магістральної мережі водовідведення -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Будівництво та встановлення каналізаційних напірних колекторів із застосуванням сучасних технологій для ефективного відведення стоків -Прокладання магістральної мережі водовідведення з урахуванням потреб обох районів для забезпечення безперебійної роботи системи -Підключення нової мережі до існуючої системи водовідведення, зокрема до очисних споруд	Збудовано відповідні каналізаційні напірні колектори і магістральні мережі водовідведення
2.2.2.2.Капітальний ремонт каналізаційної насосної станції вул. Будівельників, 20 села Кароліно-Бугаз	-Проведення технічного обстеження існуючої каналізаційної насосної станції для виявлення основних проблем і потреб у ремонті -Розробка проектної документації, що міститиме плани капітального ремонту, із зазначенням усіх необхідних матеріалів та технологічних рішень -Організація та проведення тендерної процедури на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля необхідних матеріалів та обладнання для ремонту -Виконання робіт з капітального ремонту	Проведено капітальний ремонт насосної станції
2.2.3.1.Забезпечення спецтехнікою комунального підприємства «Бугаз»	-Проведення оцінки потреб комунального підприємства «Бугаз» у спеціалізованій техніці для визначення обсягів і видів необхідного обладнання -Розробка технічного завдання для закупівлі спецтехніки, що включатиме опис технічних характеристик, функціональних можливостей і вимог до обладнання -Організація та проведення тендерної процедури -Закупівля спеціалізованої техніки відповідно до результатів тендеру	Забезпечено спецтехнікою у кількості 8 одиниць комунальне підприємство «Бугаз»
2.2.4.1.Модернізація системи теплозабезпечення з підвищенням енергоефективності об'єктів сільської територіальної громади	-Проведення енергетичного аудиту існуючої системи теплозабезпечення об'єктів сільської територіальної громади для визначення її ефективності та виявлення можливих шляхів модернізації -Розробка плану заходів щодо покращення енергетичної ефективності -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля енергоефективного обладнання та матеріалів для реалізації запланованих заходів -Виконання робіт з модернізації системи теплозабезпечення	34000 м ² житлової площі, опалювальної з підвищенням енергоефективності

2.2.5.1.Будівництво сонячних електростанцій	-Проведення дослідження можливостей для будівництва сонячних електростанцій у вибраних місцях, що включає оцінку сонячного потенціалу, доступності земельних ділянок та інфраструктури -Розробка проектної документації для будівництва сонячних електростанцій, що включатиме вибір технологій, проектування системи електропостачання та інтеграцію з існуючими енергетичними мережами -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля сонячних панелей, інверторів та іншого необхідного обладнання відповідно до сучасних стандартів енергоефективності та екологічності -Виконання будівельних робіт, які включатимуть монтаж сонячних панелей, установку електричних систем та підключення до енергетичної інфраструктури	Забезпечено впровадження обладнання відновлювальних джерел енергії на території Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади, що охоплює 4095 осіб
Оперативна ціль 2.3. Модернізація та розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури і транспортного сполучення		
2.3.1.1.Ремонт дорожнього покриття на вулицях селища Затока	-Проведення обстеження стану дорожнього покриття на вулицях селища Затока для визначення обсягу необхідних ремонтних робіт та складання плану їх виконання -Розробка проектної документації, що міститиме технічні рішення для ремонту дорожнього покриття, включаючи вибір матеріалів, технології укладання та специфікації робіт -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля необхідних матеріалів та обладнання для ремонту дорожнього покриття, забезпечуючи відповідність усіх матеріалів сучасним стандартам якості та безпеки -Виконання робіт з ремонту дорожнього покриття, які включатимуть фрезерування старого покриття, підготовку основи, укладання нового асфальту та забезпечення належного дренажу -Організація роботи з забезпечення безпеки дорожнього руху під час проведення ремонтних робіт, включаючи установку тимчасових дорожніх знаків та обмеження руху на відремонтованих ділянках. -Проведення контролю якості виконаних робіт та обстеження відновленого дорожнього покриття для підтвердження його відповідності проектним вимогам та стандартам безпеки.	Відновлено дорожнє покриття на вулицях селища Затока - 100000 м ²
2.3.1.2.Ремонт дорожнього покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз	-Проведення обстеження стану дорожнього покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз для визначення обсягу необхідних ремонтних робіт та складання плану їх виконання -Розробка проектної документації, що міститиме технічні рішення для ремонту дорожнього покриття, включаючи вибір матеріалів, технології укладання та специфікації робіт -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля необхідних матеріалів та обладнання для ремонту дорожнього покриття, забезпечуючи відповідність усіх матеріалів сучасним стандартам якості та безпеки -Виконання робіт з ремонту дорожнього покриття -Організація роботи з забезпечення безпеки дорожнього руху під час проведення ремонтних робіт -Проведення контролю якості виконаних робіт та обстеження відновленого дорожнього покриття для підтвердження його відповідності проектним вимогам та стандартам безпеки	Відновлено дорожнє покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз - 80000 м ²

2.3.2.1.Будівництво дорожнього покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз	-Проведення детального обстеження існуючого дорожнього покриття та визначення потреби у будівництві нових ділянок для покращення доступності житлових і громадських об'єктів у селі Кароліно-Бугаз -Розробка проектної документації, що включатиме планування маршрутів, специфікацію матеріалів та технології укладання, враховуючи умови експлуатації та навантаження на дорожнє покриття -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля необхідних матеріалів для будівництва -Виконання будівельних робіт -Організація контролю за виконанням робіт, що передбачатиме регулярний моніторинг якості та відповідності виконаних робіт проектним нормам -Забезпечення безпеки дорожнього руху під час будівництва, включаючи установку тимчасових дорожніх знаків і бар'єрів для захисту пішоходів і транспортних засобів	Збудовано дорожнє покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз - 100000 м ²
2.3.3.1.Будівництво автостанції по вул. Піонерська, селища Затока	-Розробка проектної документації, що включатиме планування архітектурних рішень, технічні характеристики, специфікацію будівельних матеріалів та інженерних мереж -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля матеріалів та обладнання, необхідних для зведення автостанції, з урахуванням сучасних стандартів безпеки та комфорту -Виконання будівельних робіт, що включатимуть зведення основних конструкцій, облаштування приміщень для обслуговування пасажирів, санітарних вузлів, а також зовнішніх елементів (зупинки, паркування, огорожі)	Побудовано автостанцію загальною площею 7000 м ²
2.3.3.2.Будівництво «Транспортно-пішохідної дворівневої розв'язки» Центрального району селища Затока	-Розробка проектної документації, що включатиме інженерні рішення, архітектурні елементи, схеми руху транспорту та пішоходів, а також специфікацію матеріалів -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля матеріалів та обладнання -Підготовка будівельного майданчика, включаючи демонтаж існуючих споруд, підготовку підстави та забезпечення безпеки під час виконання робіт -Виконання будівельних робіт, що включають зведення конструкцій розв'язки, тротуарів, підземних переходів та елементів благоустрою, таких як освітлення, зелені насадження та інформаційні таблички	Збудовано "Транспортно-пішохідну дворівневу розв'язку" в Центральному районі селища Затока
Оперативна ціль 2.4. Розвиток благоустрою території громади		
2.4.1.1.Благоустрій території між вулицями Приморська та Залізнична в с. Кароліно-Бугаз (спуск до моря, облаштований для людей з інвалідністю)	-Проведення обстеження території між вулицями Приморська та Залізнична з метою визначення потреб мешканців та їх побажань щодо облаштування простору -Розробка проектної документації, яка включатиме дизайн благоустрою, визначення матеріалів для покриттів та облаштування інфраструктури, враховуючи доступність для людей з інвалідністю -Організація підрядних робіт, що передбачає очищення території від сміття та старих конструкцій, підготовку основи для нових елементів благоустрою -Влаштування безбар'єрних підходів, що включатимуть пандуси, антиковзаючі покриття та комфортні зони для відпочинку, доступні для людей з інвалідністю -Озеленення території шляхом висадки дерев, кущів та облаштування газонів, що створить комфортне середовище для відпочинку	Облаштовано благоустрій території, що включає спуск до моря, доступний зокрема для людей з інвалідністю

	-Установка лавок, інформаційних табличок та урн для сміття, щоб забезпечити зручність та чистоту в облаштованій зоні -Проведення освітлення території для підвищення безпеки та зручності користування в темний час доби -Моніторинг та оцінка результатів після завершення благоустрою, включаючи збір відгуків від мешканців щодо якості життя та рівня задоволеності новими умовами відпочинку	
2.4.2.1. Капітальний ремонт дитячого майданчика для різновікових груп дітей по вул. Приморська, 41 селища Затока	-Розробка проектної документації, яка включатиме план ремонту, вибір нових елементів обладнання та матеріалів для створення безпечного і функціонального простору -Організація демонтажу старого обладнання, яке не відповідає сучасним стандартам безпеки, та підготовка майданчика для капітального ремонту -Встановлення нового обладнання, яке відповідає віковим групам -Облаштування безпечних покриттів на майданчику (м'які покриття, газони) для зменшення ризику травматизму під час ігор -Встановлення лавок для батьків та огорожі навколо майданчика для безпеки дітей -Організація освітлення території дитячого майданчика для забезпечення безпеки у вечірній та нічний час	Здійснено капітальний ремонт дитячого майданчика
2.4.2.2. Улаштування дитячого майданчика для різновікових груп дітей мікрорайону Райдужний, 5 сел. Затока	-Розробка проектної документації, що включає план розташування дитячого майданчика, вибір ігрових та спортивних елементів, які відповідають вимогам безпеки та сучасним стандартам -Підготовка території для майданчика, включаючи очищення ділянки від сміття, вирівнювання поверхні та створення безпечного доступу -Встановлення різноманітних ігрових і спортивних елементів для дітей -Улаштування м'яких покриттів для безпеки дітей під час ігор, а також облаштування зелених зон та лавок для відпочинку батьків -Забезпечення системи освітлення майданчика для безпечного використання у вечірній час	Здійснено улаштування дитячого майданчика
2.4.2.3. Улаштування дитячого майданчика для різновікових груп дітей мікрорайону Райдужний, 1 сел. Затока	-Розробка проектної документації, що включає планування розташування майданчика, вибір ігрових і спортивних елементів відповідно вікових категорій дітей і вимог безпеки -Підготовка території: очищення від сміття, вирівнювання земельної ділянки та облаштування доступних шляхів підходу до майданчика -Встановлення різноманітних ігрових конструкцій, що відповідають стандартам безпеки -Забезпечення м'яких покриттів під ігровими елементами для запобігання травмам, а також облаштування зон відпочинку з лавками для батьків -Установка освітлення для безпечного використання майданчика в темний час доби	Здійснено улаштування дитячого майданчика, що дозволить 240 дітям користуватися ним
2.4.3.1. Облаштування паркової зони «Сквер ім. Х. Заріпова» селища Затока	-Проведення земельних робіт для облаштування парку, що включає вирівнювання та підготовку території -Озеленення парку шляхом висадження дерев, кущів та квітів для створення комфортної атмосфери та покращення екологічного стану -Установка елементів благоустрою, таких як лавки, альтанки, сміттєві баки та освітлення для забезпечення	Облаштована паркова зона, у якій висаджено 50 нових зелених насаджень

	зручності мешканців -Створення пішохідних доріжок та зон відпочинку, що сприятиме активному відпочинку мешканців та залученню сімей з дітьми -Проведення інформаційної кампанії для мешканців громади щодо значення зелених зон для покращення якості життя та екологічного стану	
2.4.3.2.Облаштування паркової зони «Сквер по вул. Лиманська» селища Затока	-Проведення підготовчих робіт для облаштування паркової зони, включаючи очищення території від сміття та старих конструкцій -Висадження дерев і чагарників, що сприятиме покращенню екологічної ситуації та створенню комфортного мікроклімату -Установка елементів благоустрою, таких як лавки, альтанки, освітлення та інформаційні стенди -Розробка та впровадження пішохідних маршрутів та зон для активного відпочинку, що забезпечить зручний доступ до всіх частин скверу -Організація заходів для залучення мешканців громади до догляду за парком. Проведення інформаційних кампаній щодо значення зелених зон для здоров'я та якості життя жителів селища	Здійснено облаштування паркової зони, у якій висаджено 60 нових зелених насаджень
2.4.3.3.Облаштування паркової зони «Сквер» мікрорайону Райдужний, 5» селища Затока	-Проведення підготовчих робіт, включаючи очищення території від сміття та підготовку ґрунту -Висадження дерев та чагарників для створення затишної зеленої зони, що підвищить екологічну привабливість -Установка елементів благоустрою: лавок, урн, освітлення та альтанок для відпочинку жителів -Створення пішохідних маршрутів і зон для активного відпочинку, щоб забезпечити комфортний доступ до всіх частин скверу -Організація заходів, спрямованих на залучення мешканців громади до догляду за парком. Проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності про важливість зелених зон для здоров'я та якості життя	Здійснено облаштування паркової зони, у якій висаджено 150 нових зелених насаджень
2.4.3.4.Капітальний ремонт благоустрою території з улаштуванням майданчиків для відпочинку та скейтингу за по вул. Приморська, 1 с. Кароліно-Бугаз Білгород-Дністровського району Одеської області	-Проведення оцінки стану території та планування робіт для капітального ремонту -Улаштування зручних майданчиків для відпочинку мешканців -Створення скейт-парку з безпечним покриттям та елементами для катання, що забезпечить активний відпочинок для молоді -Встановлення освітлення на території для забезпечення безпеки під час вечірнього використання майданчиків -Озеленення території шляхом висадження дерев і квітів, щоб підвищити естетичну привабливість і створити затишок -Організація заходів для залучення мешканців громади до використання нових майданчиків та формування культури активного відпочинку	Здійснено капітальний ремонт благоустрою території
2.4.3.5.Переобладнання пляжів Кароліно-Бугазької ТГ для людей з обмеженнями у русі	-Проведення обстеження території пляжів (17 км) з метою визначення потреб мешканців та їх побажань щодо облаштування простору -Розробка проектної документації, яка включатиме визначення матеріалів для покриттів та облаштування інфраструктури, враховуючи доступність для людей з інвалідністю -Організація підрядних робіт, що передбачає очищення	Переобладнані пляжі для урахування потреб людей з інвалідністю

	території від сміття та старих конструкцій, підготовку основи для нових елементів благоустрою -Влаштування безбар'єрних підходів, що включатимуть пандуси, антиковзаючі покриття та комфортні зони для відпочинку, доступні для людей з інвалідністю -Установка лавок, інформаційних табличок та урн для сміття, щоб забезпечити зручність та чистоту в облаштованій зоні -Проведення освітлення території для підвищення безпеки та зручності користування в темний час доби -Моніторинг та оцінка результатів після завершення благоустрою, включаючи збір відгуків від мешканців щодо якості життя та рівня задоволеності новими умовами відпочинку	
Стратегічна ціль 3. Забезпечення якісних умов життя та розвитку населення		
Оперативна ціль 3.1. Забезпечення доступної і якісної освіти на всіх рівнях		
3.1.1.1. Реконструкція Затоківського закладу дошкільної освіти «Золота рибка» (ясла-садок) з прибудовою захисної споруди цивільного захисту	-Проведення технічного обстеження будівлі та розробка проєкту реконструкції з урахуванням потреб закладу та вимог безпеки -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Прибудова захисної споруди цивільного захисту, що включає облаштування укриттів для дітей та персоналу на випадок надзвичайних ситуацій -Виконання капітального ремонту існуючих приміщень, зокрема заміна вікон, дверей, електропроводки та сантехніки для покращення умов навчання та виховання дітей -Оновлення ігрових та навчальних зон з використанням сучасних безпечних матеріалів, що відповідають вимогам програми дошкільної освіти -Створення безпечних та комфортних ігрових майданчиків для дітей, з урахуванням їх вікових груп -Підвищення рівня безпеки на території закладу шляхом встановлення системи відеоспостереження та контролю доступу -Проведення навчання для персоналу з питань цивільного захисту та безпеки дітей у надзвичайних ситуаціях	Реконструйовано заклад дошкільної освіти з прибудовою захисної споруди цивільного захисту, що забезпечить відвідування 110 дітей
3.1.2.1. Реконструкція Кароліно-Бугазького закладу загальної середньої освіти з прибудовою будівлі для початкових класів, спортивного залу та стадіоном	-Проведення детального технічного обстеження існуючої будівлі закладу та розробка проєкту реконструкції з урахуванням вимог освітніх стандартів -Прибудова нових приміщень для початкових класів -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Будівництво спортивного зали, оснащеного всім необхідним для проведення уроків фізичної культури та спортивних заходів, зокрема майданчиками для різних видів спорту -Створення стадіону на території навчального закладу з універсальним спортивним покриттям, що дозволяє проводити як навчальні, так і змагання -Оновлення інфраструктури закладу -Впровадження енергозберігаючих технологій в будівництво та реконструкцію, зокрема утеплення стін та заміна вікон на енергоефективні -Організація заходів з безпеки та охорони здоров'я учнів, зокрема облаштування медичного кабінету	Реконструйовано заклад загальної середньої освіти з прибудовою захисної споруди цивільного захисту, що забезпечить відвідування 129 дітей
3.1.2.2. Будівництво КЗ «Кароліно-Бугазький ДЗ (ясла-садок) «Сонечко»	-Розробка проєктної документації для будівництва нового дошкільного закладу, що відповідає сучасним вимогам щодо комфортності та безпеки для дітей -Проведення аналізу потреб мешканців громади у дошкільній освіті для визначення оптимальної кількості	ДЗ (ясла-садок), що забезпечить відвідування 100 дітей

	місць у закладі -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Організація будівельних робіт з використанням сучасних матеріалів та технологій для забезпечення енергоефективності та екологічності будівлі -Забезпечення відповідності нових приміщень санітарним та будівельним нормам, зокрема облаштування безпечних ігрових зон та навчальних кімнат -Впровадження інклюзивних практик у проектування закладу, що дозволить приймати дітей з особливими потребами -Облаштування території навколо закладу, включаючи дитячі майданчики, зелені зони для відпочинку та навчання на свіжому повітрі -Проведення консультацій з батьками та педагогами для обговорення планів і вимог до новоствореного закладу -Створення умов для підвищення кваліфікації вихователів та педагогічного персоналу, зокрема організація тренінгів і семінарів	
Оперативна ціль 3.2. Забезпечення доступної та ефективної системи надання медичних послуг		
3.2.1.1.Будівництво реабілітаційного центру по вул. Степовій с. Кароліно-Бугаз (парк «Гайок»)	-Розробка проектної документації для будівництва реабілітаційного центру з урахуванням потреб осіб з обмеженими можливостями -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Проведення досліджень для визначення специфічних потреб мешканців громади в реабілітаційних послугах -Забезпечення доступності об'єкта шляхом врахування норм безбар'єрності в проектуванні та облаштуванні приміщень -Створення сучасної інфраструктури для реабілітації, включаючи терапевтичні кабінети, тренажерні зали, фізіотерапевтичні кімнати та зони для відпочинку -Підбір та підготовка кваліфікованого персоналу, що має досвід роботи з особами з обмеженими можливостями -Впровадження інноваційних реабілітаційних методик та програм, що враховують індивідуальні потреби пацієнтів -Забезпечення тісної співпраці з місцевими медичними закладами для організації комплексного підходу до реабілітації -Організація навчальних заходів та семінарів для батьків та опікунів, щоб підвищити їх обізнаність про методи реабілітації -Розробка програми соціальної адаптації для пацієнтів після завершення курсу реабілітації -Створення інформаційної кампанії для підвищення обізнаності населення про послуги реабілітаційного центру та залучення мешканців громади до його діяльності	Збудовано реабілітаційний центр, що створить 100 робочих місць
3.2.1.2.Будівництво дитячого реабілітаційного центру в селищі Затока	-Розробка проектної документації для будівництва реабілітаційного центру з урахуванням потреб осіб з обмеженими можливостями -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Проведення досліджень для визначення специфічних потреб мешканців громади в реабілітаційних послугах -Забезпечення доступності об'єкта шляхом врахування норм безбар'єрності в проектуванні та облаштуванні приміщень -Створення сучасної інфраструктури для реабілітації, включаючи терапевтичні кабінети, тренажерні зали,	Збудовано реабілітаційний центр, що створить 100 робочих місць

	фізіотерапевтичні кімнати та зони для відпочинку -Підбір та підготовка кваліфікованого персоналу, що має досвід роботи з особами з обмеженими можливостями -Впровадження інноваційних реабілітаційних методик та програм, що враховують індивідуальні потреби пацієнтів -Забезпечення тісної співпраці з місцевими медичними закладами для організації комплексного підходу до реабілітації -Організація навчальних заходів та семінарів для батьків і опікунів, щоб підвищити їх обізнаність про методи реабілітації -Розробка програми соціальної адаптації для пацієнтів після завершення курсу реабілітації -Створення інформаційної кампанії для підвищення обізнаності населення про послуги реабілітаційного центру та залучення мешканців громади до його діяльності	
Оперативна ціль 3.3. Відновлення та розвиток мережі об'єктів надання адміністративних послуг		
3.3.1.1. Реконструкція частини будівлі «колишньої їдальні» під адміністративну будівлю та центр надання адміністративних послуг (ЦНАП)	-Проведення технічної експертизи будівлі «колишньої їдальні» для визначення можливості реконструкції та складання проектної документації -Розробка проекту реконструкції з урахуванням сучасних вимог до адміністративних будівель та стандартів доступності для осіб з обмеженими можливостями -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Оновлення інженерних систем (електрика, водопостачання, опалення, вентиляція) для забезпечення ефективної роботи нового адміністративного простору -Організація роботи над створенням комфортних зон для мешканців громади, включаючи інформаційні стенди, зони очікування та консультаційні кабінети -Запровадження електронної системи обліку та управління чергами для покращення обслуговування мешканців громади -Підготовка та навчання персоналу ЦНАП щодо нових процедур та роботи з сучасними інформаційними технологіями -Розробка інформаційних матеріалів для населення про нові послуги та процедури, що надаватимуться в ЦНАП -Впровадження програм моніторингу та оцінки якості надання адміністративних послуг з метою постійного вдосконалення -Співпраця з громадськими організаціями для інтеграції послуг та ресурсів	Реконструйовано частину будівлі «колишньої їдальні» для створення адміністративної будівлі та центру надання адміністративних послуг (ЦНАП)
Оперативна ціль 3.4. Підвищення рівня безпеки проживання в громаді		
3.4.1.1. Створення Центру безпеки громадян/-ок Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади	-Проведення аналізу потреб громади у сфері безпеки та визначення основних загроз, які потребують реагування -Розробка концепції Центру безпеки, що включатиме стратегію його функціонування та основні напрямки діяльності -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Вибір та підготовка приміщення для розміщення Центру, з урахуванням вимог доступності та безпеки -Забезпечення необхідним обладнанням для Центру, включаючи системи відеоспостереження, зв'язку та оповіщення -Налагодження співпраці з правоохоронними органами, службами надзвичайних ситуацій і іншими структурами для забезпечення комплексного підходу до безпеки громади -Розробка та проведення навчальних програм для персоналу Центру щодо реагування на надзвичайні ситуації та надання першої допомоги -Організація інформаційних кампаній для мешканців	Створено Центр безпеки громадян

	громади про функції Центру, основи безпеки та алгоритми дій у разі надзвичайних ситуацій -Впровадження системи моніторингу та оцінки ефективності роботи Центру безпеки на основі відгуків мешканців громади та статистичних даних -Проведення регулярних тренувань та навчань з усіма учасниками реагування на надзвичайні ситуації для підвищення готовності -Створення гарячої лінії для звернень мешканців громади з питань безпеки та можливості анонімного повідомлення про злочини чи правопорушення	
Оперативна ціль 3.5. Покращення екологічного стану в громаді, відтворення та стале використання природних ресурсів		
3.5.1.1. Придбання контейнерів для роздільного сортування сміття на території Кароліно-Бугазької сільської ТГ	-Закупівля контейнерів для роздільного збору сміття, забезпечених маркуванням для різних типів відходів -Організація встановлення контейнерів у визначених локаціях на території громади -Моніторинг і оцінка ефективності впровадження роздільного збору сміття, зокрема, кількість зібраних відходів та рівень участі населення.	Придбано 100 контейнерів для роздільного сортування сміття
3.5.2.1. Створення системи первинної переробки ТПВ	-Аналіз поточного стану управління відходами в Кароліно-Бугазькій громаді для виявлення основних проблем і можливостей для покращення -Розробка стратегічного плану для впровадження системи первинної переробки твердих побутових відходів -Проведення навчальних семінарів та інформаційних кампаній для мешканців громади про важливість переробки відходів і правильних практик роздільного збору -Проведення тендеру на закупівлю матеріалів та робіт -Закупівля та встановлення обладнання для первинної переробки ТПВ, включаючи компостери, бали для пресування вторинної сировини -Організація пунктів прийому вторинної сировини -Моніторинг та оцінка результатів впровадження системи, а також формування звіту про досягнуті результати та перспективи розвитку	Створено систему первинної переробки ТПВ

Джерело: проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ Одеської області до 2027 року

1.4. Зв'язок проекту Плану заходів з реалізації Стратегії з іншими документами державного планування

Проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ до 2027 р. узгоджується із Законами України «Про засади державної регіональної політики» №156-VIII від 05.02.2015, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення громад і територій» № 2389-IX від 09 липня 2022 року, Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) № 695 від 5 серпня 2020 р. із змінами, затвердженими постановою КМУ № 940 від 13 серпня 2024 р., Стратегією відновлення та розвитку Одеської області на 2021-2027 роки (затвердженою рішенням Одеської обласної ради від 06.06.2025 № 768-VIII), з положеннями та завданнями Указу Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 р.».

План заходів є взаємоузгодженим у просторі та часі набором конкретних проектів та заходів розвитку громади, сформованим на новій, інноваційній для української системи розвитку громад, основі.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

Таким чином конкретним пропонованим Стратегією заходам відповідають проєкти Плану заходів, які, в свою чергу, для забезпечення їх виконання повинні бути включені у відповідні програми громади. Підставою для виконання Стратегії є саме План заходів, адже саме він деталізує, яким чином досягатимуться стратегічні та операційні цілі Стратегії.

При розробці Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади до 2027 р. в першу чергу необхідна узгодженість з ключовими аспектами Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, актуалізація якої спричинена перш за все необхідністю врахування:

- наслідків повномасштабної війни російської федерації проти України та їх впливу на територіальні громади, підвищення ролі безпеки та стійкості до зовнішніх чинників;
- набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС, поглиблення ступеня виконання положень Угоди про асоціацію між Україною і ЄС та її державами-членами та переходу до переговорів про вступ України до ЄС;
- рекомендацій Організації економічного співробітництва та розвитку щодо забезпечення зв'язку Плану заходів з реалізації Стратегії з процесами відновлення в Україні;
- кліматичних зобов'язань України, зокрема щодо:
 - загальноекономічного зниження викидів парникових газів на 65% до 2030 р. порівняно з 1990 р. (Другий Національно визначений внесок України до Паризької угоди);
 - відмови від використання вугілля на державних електростанціях до 2035 р. (COP26, вступ до платформи Powering Past Coal Alliance (PPCA));
 - скорочення викидів метану на 30% до 2030 р. від рівня 2020 р. (COP26, долучення до ініціативи Global Methane Pledge) та ін.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у т.ч. здоров'я населення та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

На сьогодні Кароліно-Бугазька ТГ включає два н. п., - с. Кароліно-Бугаз і сел. Затока Білгород-Дністровського району Одеської області - Причорноморський курорт Одеської області із значно меншим, ніж в інших регіонах області, рівнем забруднення атмосферного повітря, земель та поверхневих вод, так як в громаді немає великих промислових підприємств, забруднюючих навколишнє середовище, - ворота української Бесарабії.

Клімат. Клімат в ТГ помірно-морський, нагадує субтропічний з чітко вираженими сезонами. Кліматичні особливості громади визначаються її розташуванням на косі, яка відокремлює Чорне море від Дністровського лиману.

Середньорічна температура свідчить про м'яку, неморозну зиму без мінусових температур. Весна починається трохи пізніше, ніж в субтропіках, але така ж тепла, спекотне літо, однак з моря приходять бризи, що робить спеку не стільки виснажливою, і тепла довга осінь. Температура повітря в другій половині травня - +20-21°C, в липні - до +29°C, у вересні - +23°C. Однак традиційно найспекотнішим місяцем є липень. Добові коливання температури досягають 6-7°C в період з травня по вересень і 2-4°C - протягом решти року.

На початку липня температура води в пляжній зоні становить близько 23°C, а взимку море остигає до +1°C. У червні мінімальні показники температури води близько 18°C з поступовим прогріванням до 22-23°C, досягаючи максимальної температури (25-26°C) в серпні.

Найбільша кількість сонячних днів (27-28) - в липні, трохи менше - в серпні, червні і травні (26 і 25 відповідно), у вересні - 20. Найбільш похмурі місяці - зимові: лише по 7-8 сонячних днів в січні і лютому. Сонячний день літа триває більше 12 год., в травні - 11, у вересні - близько 10.

Максимум опадів припадає на липень і січень, мінімум - на вересень і жовтень. У січні і липні дощ буває в середньому чотири дні протягом місяця, максимальна норма опадів в січні - трохи вище 36 мм на місяць, в жовтні - 25. Вологість тут висока.

Сильні вітри (до 6 м/с з поривами до 9) приходять в грудні, найслабші - з травня по липень (4 м/с), трохи сильніше дме вітер в серпні і вересні.

Берегова лінія рівна, але відсутність бухт призводить до періодичних штормів, які, зокрема, можуть принести більш прохолодну воду. Влітку море зазвичай спокійне, восени сильні вітри і шторми бувають частіше.

Купальний сезон в залежності від погодних особливостей конкретного року триває з середини травня-початку червня до середини-кінця вересня.

Адаптація громади до зміни клімату. Згідно з метеорологічними даними на території громади, як і України, спостерігається тенденція до підвищення температури повітря і збільшення частоти та тривалості періодів з високими температурами повітря, що в першу чергу суттєво впливає на здоров'я та життєдіяльність людей через збільшення кількості випадків хвороб, зменшення продуктивності праці та передчасні смерті, на галузі економіки, зокрема, сільське господарство, туризм, рекреацію тощо. Підвищення температури повітря призводить, зокрема, до збільшення частоти та інтенсивності таких конвективних явищ, як грози, зливи, град, шквали.

Наслідки зміни клімату з часом посилюватимуться. Такі можливі наслідки вимагають спрямування зусиль не лише на боротьбу із зміною клімату, а і на адаптацію до її наслідків.

Відсутність системного підходу до проблеми зміни клімату в цілому унеможливорює прийняття управлінських рішень щодо забезпечення пом'якшення та адаптації до зміни клімату в масштабах громади.

Тому відповідно статті 14 ЗУ «Про основні засади державної кліматичної політики» «...органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень забезпечують включення заходів

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року щодо пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї до стратегій розвитку територіальних громад та планів заходів їх реалізації...»

Заходи, які має впроваджувати громада для того, щоб мінімізувати наслідки зміни клімату, мають бути розроблені та викладені в Плані дій зі сталого розвитку енергії та клімату (ПДСЕРК).

Для допомоги європейським містам в правильній організації процесу розробки ПДСЕРК 2013 року за підтримки Європейської комісії був розроблений Adaptation Support Tool (Інструмент підтримки адаптації) – інструмент, який описує всі кроки що має зробити громада. Представлений Інструмент складається з шести етапів. Спочатку необхідно провести підготовчі роботи, вивчити вихідні позиції та зібрати дані, на основі яких буде здійснюватися наступний етап оцінки ризиків і вразливості. Далі, спираючись на результати оцінки, спеціалісти проводять ідентифікацію та вибір адаптаційних заходів, які допомагають втілювати кліматичні проекти. Після цього громада має впровадити адаптаційні заходи та організувати подальший моніторинг з оцінкою дієвості впроваджених проектів.

Оскільки процес адаптації громади до зміни клімату безперервний, ці кроки мають циклічно повторюватися з обов'язковим аналізом ефективності втілення попередніх. Циклічність цього процесу має бути обов'язково відображена в Плані з адаптації до зміни клімату громади, разом із окремо визначеними віхами для моніторингу ефективності впровадження заходів.

Крім того, збройна агресія російської федерації проти України перешкоджає ефективному впровадженню державної кліматичної політики в громаді, через яку виникають додаткові викиди парникових газів, триває руйнування екосистем. При цьому у період відбудови також передбачається збільшення викидів парникових газів.

Важливо здійснювати повоєнну відбудову, дотримуючись принципів “відбудувати краще” та “відбудувати екологічніше”, що насамперед означає нижчі обсяги викидів від самого процесу відбудови, а також від відбудованих об'єктів у майбутньому - об'єктів інфраструктури, будинків, промисловості, сільського господарства. Відповідні принципи вже сьогодні повинні закладатися в усі проекти відновлення, для реалізації яких ТГ потребуватиме залучення міжнародних грантів, гарантій та інвестицій. Проекти з відбудови інфраструктурних та енергетичних об'єктів, будівель повинні бути пріоритетом.

2.1. За станом атмосферного повітря

Протягом 2024 р. в атмосферне повітря потрапило 27.416 тис. т забруднюючих речовин, що на 0.389 тис. т (або на 1,4%) менше 2023 р., та на 0.204 тис. т (або на 1%) більше 2022 р.

Негативний вплив на довкілля мають викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря, які утворюються внаслідок виробничої діяльності підприємств. Майже три чверті усіх викидів забруднюючих речовин Одеського регіону - 76,61% спричинено підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, 9.12% – підприємствами переробної промисловості, які в Кароліно-Бугазькій ТГ практично відсутні, адже громада, з огляду на розташування на чорноморському узбережжі має яскраво виражену оздоровчо-туристичну спрямованість, яка забезпечує сезонну зайнятість для значної кількості місцевих мешканців, привабливий Причорноморський курорт Одеської області. Виключення складають інфраструктура АТ «Укрзалізниця», КП «Бугаз», ТОВ «Літус Маріс», викиди від стаціонарних джерел яких незначний.

Основним забруднювачем атмосферного повітря громади є автомобільний транспорт через збільшення автопарку, його старіння, збільшення інтенсивності транспортних потоків.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України згідно з положенням п. 1 ЗУ «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни» від 03.03.2022 № 2115-IX фізичним особам, фізичним особам-підприємцям, юридичним особам під час воєнного стану або стану війни та протягом 3-х місяців після його припинення надано право не подавати статистичну звітність, що негативно впливає на репрезентативність статистичних даних та унеможливорює формування повної та об'єктивної статистичної інформації.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

На підставі цього органами державної статистики Одеської області прийнято рішення про тимчасове призупинення ведення статистичної інформації про викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел за 2022-2024 роки у розрізі міст та районів Одеської області.

Тому і статистика викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за останні роки на даний час окремо по Кароліно-Бугазькій громаді відсутня.

Радіаційний фон на території громади складає 11-14 мкР/год., що відповідає природному фону багаторічних спостережень.

Значний вплив на атмосферне повітря Кароліно-Бугазької громади протягом 2022-2025 років спричинений збройною агресією російської федерації проти України внаслідок ракетно-бомбових ударів.

Виходячи з цього, у випадку незатвердження Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ на період до 2027 р. погіршення умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, пов'язаних із викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, не очікується.

2.2. За екологічною ситуацією в галузі водокористування

На території Кароліно-Бугазької сільської ТГ розташовано два водних об'єкти:

- штучно створена водойма на місці урочища «Дідове болото» (ставок) площею 36,58 га в прибережно-захисній смузі Дністровського лиману селища Затока;
- Затоківське озеро № 1 площею 3,2 га з боку Чорного моря на території Лиманського району сел. Затока.

Крім того, на території Кароліно-Бугазької сільської ТГ розташовані штучні водойми:

- в Сонячному районі селища Затока знаходяться три штучно створені озера:
 - між базами відпочинку (далі - б/в) «Дорожник» і «Блік» орієнтовною площею 0,94 га,
 - біля б/в «Рось» орієнтовною площею 0,43 га,
 - біля б/в «Озерки» орієнтовною площею 0,69 га;
- в Лиманському районі селища Затока:
 - біля готельного комплексу «Променад» орієнтовною площею 0,83 га,
 - біля б/в «Електрон», «Ковчег», «Наталі» орієнтовною площею 1,08 га,
 - в районі садових і дачних кооперативів «Лагуна» і «Комунстрой - 1» орієнтовною площею 3,41 га,
 - біля садових і дачних кооперативів «Лагуна» і «Комунбуд» площею близько 0,79 га,
 - штучна водойма орієнтовною площею 5,41 га на території двох населених пунктів: с. Кароліно-Бугаз та с-ща Затока (відповідно 2,27 га і 3,2 га) з сторони Чорного моря,
- в селі Кароліно-Бугаз:
 - озеро (прибережні замкнуті водойми) площею 4,9881 га в районі вул. Кароліні Собаньської, 6-А с. Кароліно-Бугаз.

Водна гладь Дністровського лиману в селі Кароліно-Бугаз становить 366,7 га, водна гладь Дністровського лиману в селищі Затока становить 200,3 га, з північно-західної сторони селище омивається водами напівсолоних Шаболадського і Будацького лиманів.

Село Кароліно-Бугаз і селище Затока омивається з південно-східної сторони водами Чорного моря загальною протяжністю прибережної смуги 17 кілометрів. До 24.02.2022 громада традиційно приймала значні потоки туристів. Внаслідок цього мало місце значне навантаження на місцеві свердловини прісної води.

У Кароліно-Бугазькій сільській територіальній громаді функціонують комунальні підприємства «Бугаз» та «ВУЖКГ» бувшої Затоківської селищної ради.

На балансі комунального підприємства «Бугаз» знаходяться об'єкти, які забезпечують постачання питної води населенню громади, централізоване водовідведення, централізоване теплопостачання.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

На території громади 2560 споживачів (домогосподарств) центральної системи водопостачання та водовідведення, решта жителів користуються водою із індивідуальних колодязів та свердловин і використовуює вигреби та септики для видалення стоків.

Системи водопостачання та водовідведення зношені та потребують оновлення. На території громади функціонують численні свердловини, які забезпечують потреби приватного сектору.

Гостро стоїть питання реконструкції очисних споруд в сел. Затока.

Чорне море в районі ТГ має солоність близько 18 проміле, багато мінералізоване, чисте, з небагатою флорою і фауною.

Корисні солі йоду і броду роблять воду сприятливою для оздоровлення та підвищення імунітету.

Громада загалом розташована в басейнах Чорного моря та р. Дністер. На узбережжі знаходяться напівсолоні Дністровський, Шаболадський і Будацький лимани.

На даний час викликає занепокоєння водовідведення у Дністровський лиман, яке у 2024 р. складало 1,329 млн. м³. КП «Білгород-Дністровськводоканал» та Затоківське ВУЖКГ відносяться до основних забруднювачами лиману.

За даними моніторингу вод Дністровського лиману в пункті спостереження в селі Кароліно-Бугаз (масиву поверхневих вод (далі – МПВ) UA_M5.2_1153, тип UA_TW_M5_M_O (мезогалинний відкритий лиман)) у 2024 році виявлено 10 пріоритетних забруднюючих речовин: антрацен, кадмій, тетрахлорметан, ди(2-етилгексил)-фталат, флуорантен, октилфеноли (4-(1,1,3,3-тетраметил-бутил)-фенол), нікель, тетрахлоретилен, трихлорметан, трихлорбензоли (1,2,3-трихлорбензоли). Концентрації інших досліджуваних речовин були менше межі чутливості методики (LOQ). Концентрація октилфенолів (4-(1,1,3,3-тетраметил-бутил)-фенолу) перевищує середньорічну допустиму концентрацію (ЕНЯср).

Клас хімічного стану МПВ - II (недосягнення доброго).

Територія громади за особливостями водокористування та умовами водозабезпеченості у межах існуючих річкових басейнів відноситься до Приміського (Придністровського) водогосподарського району, що охоплює території міста Білгород-Дністровський та Білгород-Дністровського району. Забір води в ньому для питного водопостачання здійснюється з підземних водоносних горизонтів.

Мережі критичної інфраструктури водопостачання та водовідведення громади не зазнали ушкоджень внаслідок бойових дій. Час від часу виникають ситуації, пов'язані з ремонтом мереж, які через вплив на них військових дій частіше виходять з ладу. Інколи, при проведенні таких робіт існує потреба розбору будівельних решток.

Враховуючи те, що План заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ на період до 2027 р. містить проекти, спрямовані на збереження поверхневих вод ТГ, у випадку незатвердження Плану заходів буде спостерігатися погіршення умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, пов'язаних із станом поверхневих та підземних вод.

2.3. За земельними ресурсами та станом ґрунтів

Згідно таблиці 2.1 з-поміж усіх категорій земель загальною площею 2288,6 га переважають несформовані земельні ділянки всіх категорій площею 1072,62 га. Наступною за площею категорією земель є землі сільськогосподарського призначення площею 497,0874 га, на які припадає 22% до загалу (рис. 2.1).

Всі вони представлені переважно чорноземами південними мало гумусними та чорноземами південними слабогумусованими міцелярно-карбонатними на лесових породах (рис. 2.2).

Крім того на території громади є 23 земельні частки (паї) площею 96,5546 га, що складає 4,3 % земель громади, та 142 земельні ділянки під особистими селянськими господарствами загальною площею 87,7462 га, що складає 3,9 % всіх земель ТГ.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

Природні умови сприятливі для вирощування озимої пшениці, кукурудзи, ячменю, проса, соняшнику.

Значну частку складають землі житлової площею 323,3569 га та громадської забудови – 32,6889 га, що разом складають 16 %, землі рекреаційного призначення – 292,3665 га (13 %).

Землі оздоровчого призначення складають 32,6889 га (1,45 %).

Основними чинниками антропогенного впливу на земельні ресурси ТГ є туризм, рекреація, сільське господарство, транспорт.

Таблиця 2.1. Площа земель Кароліно-Бугазької ТГ за категоріями

Категорії земель	Площа, га
Загальна площа земель, всього	2 288,60000
Землі сільськогосподарського призначення	497,08740
Землі житлової забудови	323,35690
Землі громадської забудови (школа, церква, багатоквартир. буд.)	32,6889
Землі природно-заповідного фонду	-
Землі оздоровчого призначення	37,13658
Землі рекреаційного призначення	292,36650
Землі історико-культурного призначення	-
Землі лісгосподарського призначення	-
Землі водного фонду	15,94430
Землі промисловості	-
Землі транспорту та зв'язку	6,25000
Землі енергетики	1,34890
Землі запасу	9,78880
Землі резервного фонду	-
Землі загального користування, вулиці, провулки	0,01500
Не сформовані земельні ділянки всіх категорій	1 072,62000
Площа земельних часток (паїв) у кількості 23	96,55460
Площа земельних ділянок під ОСГ у кількості 142	87,74620

Джерело: проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ Одеської області до 2027 р.

Сільськогосподарське використання земельного фонду громади потребує постійного контролю за станом його родючості, реакцією та сольовим режимом ґрунтового середовища, а також рівнем забруднення важкими металами, радіонуклідами, стійкими пестицидами та іншими токсикантами.

Надра. Водозабезпечення ТГ здійснюється за рахунок прогнозних ресурсів та експлуатаційних запасів підземних вод Причорноморського артезіанського басейну.

Основним водоносним комплексом, що експлуатується у межах ТГ, є неогеновий (водоносні горизонти у відкладах середньосарматського підрегіонарусу та балтської світи верхнього міоцену), з якого в м. Білгород-Дністровський видобуваються столові слабомінералізовані води.

Є лікувальні грязі Будацького лиману.

У випадку незатвердження Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ та нерозробки схем землеустрою, техніко-економічних обґрунтувань використання і охорони земель та невпровадження таких заходів з охорони земель як проектів землеустрою, буде спостерігатися поліпшення умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, пов'язаних із нинішнім станом ґрунтів, не відбуватиметься.

2.4. За утворенням та накопиченням відходів

Відсутність ефективної системи управління відходами на рівні громади зумовлює накопичення їх значної кількості у місцях видалення, що призводить до антропогенного навантаження на довкілля, забруднення його основних компонентів: землі, водних ресурсів та атмосферного повітря, погіршення умов проживання населення.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

Враховуючи природні та економічні фактори, основну складову в загальній масі відходів, що утворюються в громаді, займають ПВ, які в основному видаляються на полігон ПВ. Складування відходів на ньому проводиться розрівнюванням, ущільненням, ізоляцією ґрунтом, так як в громаді відсутні діючі сміттєпереробні чи сміттєспалювальні лінії.

Експлуатація полігону здійснюється відповідно до «Правил експлуатації полігонів побутових відходів», затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.12.2010 № 435 та ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування».

Через відсутність сміттєпереробних та сортувальних ліній на полігон громади потрапляє значна частина відходів, які мають ресурсну цінність і підлягають відновленню. Основну масу відходів як вторинної сировини складають тара (упаковка) від продуктів харчування та продукції споживання населенням.

Військова агресія російської федерації дуже вплинула та змінила регіони України. Не стала винятком сфера управління відходами, яка зазнає впливу через руйнування інфраструктури. За типом потенційного впливу найбільшої екологічної шкоди зазнала територія селища Затока через зростання кількості будівельних відходів від руйнувань, пошкоджень соціальної та житлової інфраструктури.

Послуги із видалення побутових відходів та інші послуги з благоустрою територій населених пунктів громади надає КП «Бугаз» відповідно до статуту підприємства на полігон ПВ.

Системний підхід до вирішення питань у сфері управління ПВ залишається одним із найважливіших пріоритетів стратегічного розвитку громади, оскільки вирішення зазначеного питання є запорукою забезпечення екологічної безпеки навколишнього природного середовища.

В громаді сформовано чітке бачення організаційних заходів у цій сфері, що передбачає впровадження цілісної системи управління ПВ.

Кароліно-Бугазька сільська рада та її виконавчий комітет визначаються з методами та засобами роздільного збирання компонентів ПВ з урахуванням їх морфологічного складу, річного обсягу утворення, потреб у вторинних енергетичних та матеріальних ресурсах, наявності підприємств, які можуть переробляти окремі компоненти ПВ та інших економічних факторів.

Для впровадження роздільного збирання ПВ, придбання відповідного обладнання та впровадження новітніх технологій в сфері управління відходами необхідні додаткові джерела та збільшення обсягів фінансування, а також підтримка з боку держави.

Основними місцями утворення відходів в ТГ є житлова забудова.

Питання подальшого сміттєвидалення необхідно вирішувати у відповідності з місцевим і регіональним планами управління відходами Одеської області після їх розробки і затвердження, мета яких - забезпечення належного функціонування комплексної регіональної системи управління відходами, яка забезпечить мінімізацію навантаження на довкілля, зумовленого утворенням відходів, шляхом дотримання ієрархії управління відходами з урахуванням економічних можливостей як держави, громади, громад, так і основних утворювачів відходів.

Так як План заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ на період до 2027 р. включає проекти, що передбачають зменшення утворення та удосконалення управління безпечним поводженням з відходами, його незатвердження призведе до збереження існуючого стану управління відходами в ТГ, який вимагає як зменшення їх утворення, так і удосконалення управління ними, що буде сприяти погіршенню умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, пов'язаних із утворенням та управлінням відходами.

2.5. Щодо еколого небезпечних об'єктів громади

Екологічна безпека ускладнилася умовами воєнного стану внаслідок бойових дій на території України.

Найбільшу небезпеку для мешканців та об'єктів інфраструктури на території громади становлять ракетні обстріли з тактичної авіації, берегових комплексів і російських військових

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року кораблів. А також вибухонебезпечні об'єкти на пляжах громади і в морі поблизу берега. Станом на серпень 2024 року через необережне ставлення до загрози на територіях пляжів громади загинуло 6 людей. Прибережні землі потребують додаткового обстеження на предмет наявності мін та інших боєприпасів, що не розірвалися внаслідок обстрілів.

Руйнування та пошкодження об'єктів інфраструктури не мають критичного значення для життєдіяльності громади, окрім руйнування Затоцького мосту, який є єдиною транспортною артерією Кароліно-Бугазької громади і потребує тривалого відновлення або й взагалі може бути визнаний таким, що не підлягає ремонту, ставить під загрозу майбутній розвиток громади як єдиної спільноти.

Техногенну небезпеку на території Кароліно-Бугазької громади обумовлюють діяльність підприємств комунального господарства, транспорту, автозаправна станція (АЗС) в сел. Затока по вул. Сонячна, 7, проблеми відновлення відходів.

Природні та кліматичні умови громади, вразливість її екосистем викликають необхідність запровадження заходів з техногенної та екологічної безпеки, серед яких:

- 1.Захист інфраструктури громади від руйнування внаслідок військової агресії РФ та ліквідація наслідків таких руйнувань;
- 2.Захист водних об'єктів від засмічення і забруднення;
- 3.Збереження джерел прісних вод, забезпечення населення якісною питною водою;
- 4.Заліснення непридатних до сільськогосподарського використання земель.

Проект Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської ТГ до 2027 р. передбачає її стратегічне бачення розвитку як території із сприятливим інвестиційним кліматом та розвиненою інфраструктурою, де створено рівні можливості для ведення бізнесу та гармонійного розвитку людини.

Незатвердження Плану заходів з реалізації Стратегії призведе до збереження існуючих тенденцій в техногенній та екологічній безпеці в громаді, в т. ч. ситуацій на об'єктах, що становлять підвищену екологічну небезпеку, що буде сприяти погіршенню умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я.

2.6. За біологічним та ландшафтним різноманіттям

Рельєф та ландшафти. Громада має специфічне географічне розташування у межах Причорноморської низовини: частина території розташована на вузькій піщаній Будацькій косі, що відмежовує Чорне море від Будацького лиману, частина - на дещо довшій Кароліно-Бугазькій косі між Чорним морем і Дністровським лиманом, решта - на материковій частині.

Село Кароліно-Бугаз і селище Затока омивається з південно-східної сторони водами Чорного моря загальною протяжністю прибережної смуги 17 кілометрів.

Саме с. Кароліно-Бугаз розташоване на височині, на якій знаходяться б/в та пансіонати.

ТГ вирізняється рівнинним рельєфом, складеним переважно кварцовими пісками, широкими дрібно-піщаними пляжами, пологим заходом у море. ТГ розташована на шельфі – широкий досить рівній смузі морського дна, яка примикає до суші і схожа з нею по геології.

Особливості географічного розташування ТГ зумовили унікальну різноманітність її природних комплексів і систем – від степових до водно-болотних і приморських. Громада безлісна.

Біорізноманіття. Для громади характерна рослинність, що займає рівнинні ділянки прируслових та заплавних гряд і представлена угрупованнями болотистих, засоленних, справжніх та остепнених лук, трав'яних боліт та болотистих лук. Болотна рослинність є характерним елементом приозерної рослинності. Солонцева та солончакова рослинність представлена досить незначними площами.

На території громади переважають степові трав'янисті види, що пристосовані до умов середнього зволоження та посухи. Спектр провідних родин складають айстрові, злакові, бобові, осокові, хрестоцвітні, лободові, гвоздичні, губоцвітні, гречкові, зонтичні, жовтецеві, шорстколисті тощо.

Значне місце у флорі громади належить водній рослинності. Вона представлена невикоріненими вільноплаваючими, викоріненими зануреними, викоріненими з плаваючими листками та повітряноводними формами. Зазвичай зустрічаються тостера (морська трава), рдест, філофора (червона водорість), харові та інші водорості. В товщі води також численні дуже дрібні одноклітинні водорості (фітопланктон). Особливо розвинені діатомові водорості та динофлагеллянти. Чисельність і біомаса планктонних водоростей найбільш висока в поверхневому шарі води, досягає в літній період декількох десятків мільйонів клітин на літр води.

Є штучно створені лісосмуги для захисту ґрунтів від ерозії та регулювання кліматичних умов. Основні породи дерев у цих лісосмугах - біла акація, клен, тополя, різні види чагарників, на деяких ділянках наявні соснові насадження. Біля Дністровського лиману зустрічається специфічна рослинність, характерна для прибережних і водно-болотних угідь.

Типовими представниками тваринного світу є різноманітні степові гризуни, такі як ховрах, заєць, мишак степовий. Також є лисиця, тхір, ласка та інші невеликі хижі ссавці.

Серед птахів поширені жайворонок, перепілка, лелека білий, ластівка, мартин, чаплі, соколині та інші.

Водні ресурси, зокрема Чорне море і Дністровський лиман, багаті на різні види риб. Найпоширеніші карась, лящ, короп, судак, бичок, інші.

Основну загрозу біорізноманіттю ТГ становлять діяльність людини та знищення природного середовища існування флори і фауни. Йдеться про відходи, які накопуються і розсіюються в довкіллі, забруднюючи його, шуми, електромагнітні випромінювання, вібрації, світлове забруднення тощо. Це створює загрози також для життя і здоров'я людини.

Зміни, що відбуваються внаслідок забруднення води і поєданого з ним антропогенного евтрофування водойм, призводять до зникнення раритетних видів рослин та тварин і заміщення їх видами широкої екологічної амплітуди, адвентивними та інвазійними видами.

Фактором ризику для біорізноманіття є зміни клімату, оскільки вони ведуть до зсуву природних зон та поширення інвазивних видів, а також нових для регіону інфекцій внаслідок перевезень, торгівлі, зарегулювання водойм, штучного осушення та обводнення територій.

Загрози біорізноманіттю пов'язані з деградацією оселищ.

Об'єкти Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення. Територія громади розташована на узбережжі напівсолоних Дністровського, Шаболадського і Будацького лиманів, у низині яких, на морських узбережжях і в шельфовій зоні розташовані високоцінні й унікальні природні комплекси, водно-болотні угіддя, екосистеми, що формують високий біосферний потенціал регіону, який має національне і міжнародне значення.

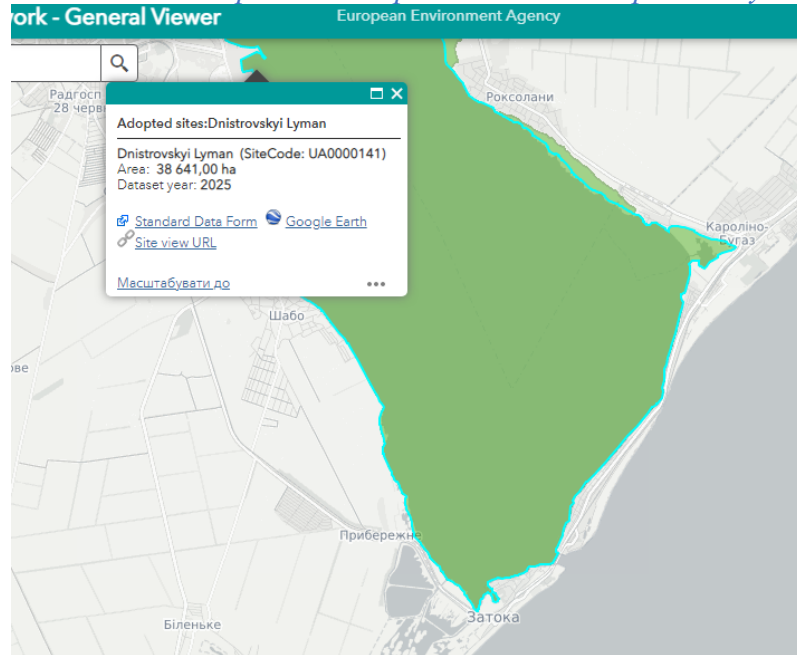
Водна гладь Дністровського лиману бувшої Кароліно-Бугазької сільської ради становить 366,7 га, водна гладь Дністровського лиману бувшої селищної ради Затоки становить 200,3 га, які разом входять в причорноморську частину об'єкта Смарагдової мережі Dniestrovskiy Lutan UA0000141, загальна площа якого 38641 га. Крім того на північно-західній околиці с. Кароліно-Бугаз ТГ межує з об'єктом Смарагдової мережі Dniester liman cliffs UA0000350, загальна площа якого 926,67 га (рис. 2.1). Дані об'єкти Смарагдової мережі утворені відповідно до вимог про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі.

Не дивлячись на те, що Бернська конвенція обов'язкова для виконання в Україні, управління Смарагдовими територіями поки не передбачене національним законодавством. Таким чином, якісне управління Смарагдовими територіями буде можливе після прийняття відповідного національного законодавства. Згідно положень Конвенції, Україна має зобов'язання з охорони Смарагдових територій. Таким чином, будь-які заходи, які загрожують Смарагдовим територіям, суперечать взятим зобов'язанням.

На території Кароліно-Бугазької ТГ *об'єкти природно-заповідного фонду та водно-болотні угіддя міжнародного значення* відсутні.

Екомережа. Рішенням Одеської обласної ради від 20.05.2011 № 136-IV затверджено Регіональну схему формування екологічної мережі Одеської області, яка була розроблена Південним науковим центром Національної академії наук України та Міністерства освіти і

Рисунок 2.1. Схема Смарагдової мережі в межах Кароліно-Бугазької ТГ

Джерело: <https://emerald.eea.europa.eu/?query=Adopted%20sites,SITECODE,UA0000252>

науки України в рамках науково-дослідної роботи «Розробка регіональної схеми формування екологічної мережі».

На виконання вимог постанови КМУ від 16.12.2015 № 1196 «Про затвердження Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі» та з метою формування, збереження і раціонального використання екологічної мережі Одеської області Департаментом екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації забезпечено формування Переліку територій та об'єктів екологічної мережі Одеської області.

До складу екомережі громади входять землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони озер та лиманів; полезахисні лісові смуги; землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами, землі рекреаційного призначення; ряд природних територій, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність.

У межах Кароліно-Бугазької громади виділено Чорноморський прибережно-морський регіональний екологічний коридор (індекс 14). Крім того ТГ безпосередньо межує з Азово-Чорноморським національним природним коридором (індекс I), який входить в Азово-Чорноморський природний коридор (індекс M2) Всеєвропейської екологічної мережі (рис. 2.2).

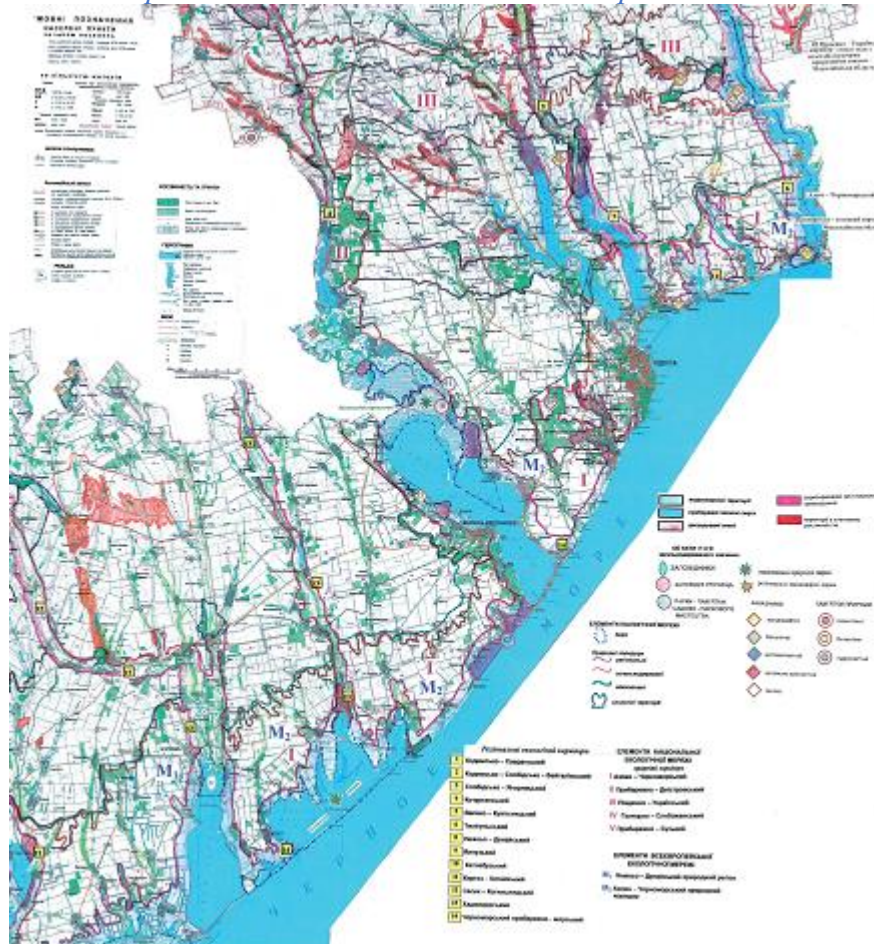
На зазначених територіях повинно забезпечуватись проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних ландшафтів, рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України; збереження видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України; регіонально рідкісних видів, поліпшення середовища їх існування, створення належних умов для розмноження у природних умовах та для розселення.

Об'єкти культурної спадщини та матеріальні активи. На морському березі Кароліно-Бугазької ТГ розташовані бази відпочинку, пансіонати, готелі, вілли, приватні котеджі, гостьові будинки зі своїми басейнами, їдальнями, кафе, дитячими майданчиками, серед яких дитячий спеціалізований санаторій «Затока», будівлі якого споруджено на кошти Ліги Націй 1937 р.

Представлений широкий спектр торгових, сервісних, розважальних та інших інфраструктурних об'єктів, працює ринок, клуби та атракціони, розвинена ресторанна сфера. В сел. Затока розташований аквапарк. В селищі працює Затоківська загальноосвітня школа. Частина туристичної інфраструктури не працює внаслідок зменшення попиту через безпековий фактор.

На території Кароліно-Бугазької ТГ функціонує музична школа, діє КУ «Центр культури, дозвілля та спорту „Південна Кароліна”». Стан матеріально-технічного забезпечення установ потребує оновлення.

Рисунок 2.2. Фрагмент Регіональної схеми екомережі Одеської області

Джерело: Щорічна доповідь про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2024 році. URL: <https://ecology.od.gov.ua/wp-content/uploads/2025/09/shhd-stan-nps-2024.pdf>

Незатвердження проекту Плану заходів з реалізації СТРАТЕГІЇ не призведе до безпосереднього зменшення площ Смарагдової мережі, кількості *об'єктів культурної спадщини та матеріальних активів*, порушення міграційних маршрутів фауни, але й не сприятиме покращенню їх збереження через існуючий, а, можливо, й посилений негативний вплив на них забруднення атмосферного повітря, водних і земельних ресурсів, накопичення відходів тощо, що не буде сприяти поліпшенню умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, пов'язаних з функціонуванням природоохоронних територій.

2.7. Ймовірні наслідки впливу на довкілля і здоров'я населення проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 року

Населення ТГ до повномасштабного вторгнення росії в Україну складало 4700 осіб. Щільність населення 211,83 осіб/км² при площі громади 22,8 км².

До повномасштабного вторгнення населення ТГ зростало за рахунок незначного природного приросту та більшого позитивного сальдо міграції.

Проте вже впродовж 2022 року через ракетні обстріли росією узбережжя Чорного моря громади з неї виїхало 653 мешканці, переважно жінки з дітьми. Поряд з цим до громади протягом 2022 року приїхали 245 осіб.

Подібне спостерігалось і 2023 року, коли з громади виїхало 603 мешканці, а прибули 128 осіб.

Громада не зазнала значного притоку вимушених переселенців. Як правило ВПО - це члени сімей чи знайомі місцевих мешканців громади. Серед зареєстрованих ВПО в громаді домінуюча більшість жінки. В розрізі вікових категорій у Кароліно-Бугазькій громаді залишились проживати значною мірою жінки похилого та працездатного віку.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

З осені 2023 року спостерігається повернення населення, в тому числі і з-за кордону, досягнувши на 01.01.2024 4031 особу, з яких 1060 чоловіків та 2971 жінок. Хоча негативне міграційне сальдо зберігалось і 2024 року.

При покращенні безпекової ситуації в Україні та вирішення ряду інфраструктурних питань (особливо поновлення транспортного сполучення між населеними пунктами громади) та відновлення внутрішнього туризму, громада має шанси не лише відновити, а й наростити чисельність населення.

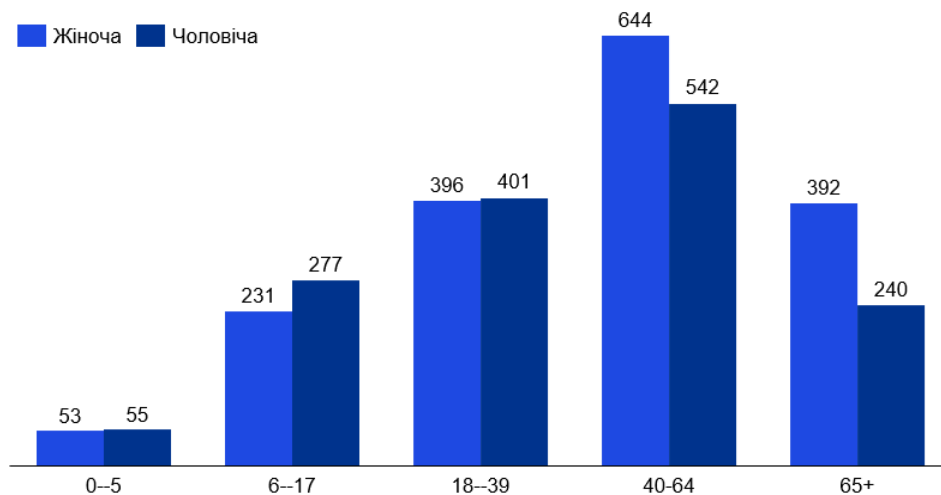
При цьому з громади може виїхати частина ВПО, повертаючись додому, які несуттєво впливають на демографічну ситуацію в громаді.

Збереження здоров'я населення в Кароліно-Бугазькій громаді забезпечує КНП «Затоківська амбулаторія ЗПСМ». Крім того, у селі Кароліно-Бугаз завершено будівництво сучасної будівлі амбулаторії сімейної медицини.

3-ма лікарями КНП «Затоківська амбулаторія ЗПСМ» охоплено близько 80 % мешканців ТГ. Решта мешканців можуть мати укладені декларації з сімейними лікарями медичних закладів сусідніх громад: селища Затока - в Білгород-Дністровську, а с. Кароліно-Бугаз - в Овідіополі. В громаді відсутні приватні надавачі послуг первинної медичної допомоги.

Статеві-віковий розподіл декларацій населення громади, укладених з лікарями ПМД, демонструє незначну частку осіб віком 0-5 років, що є наслідком низьких показників народжуваності в громаді (рис. 2.3).

Рисунок 2.3. Статеві-віковий розподіл декларацій населення громади, укладених з лікарями ПМД

Джерело: HC3V <https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/declar-stats>

Таким чином, якщо проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади до 2027 року не буде затверджено, ризик погіршення екологічної ситуації в громаді та її негативний вплив на здоров'я мешканців громади може зрости. Неприйняття проекту Плану заходів з реалізації Стратегії може призвести до низки проблем, які будуть причиною поступового зниження умов життєдіяльності та здоров'я населення. Зокрема:

забруднення ґрунтів буде продовжуватись через несанкціоновані сміттєвалища та недосконалу систему управління відходами на місцевому рівні;

недостатньо будуть оновлюватися існуючі та створюватися нові зелені насадження у межах населених пунктів громади на землях відповідного призначення;

далі буде зменшуватися біорізноманіття флори та фауни, асиміляційна спроможність біоценозів через недостатню увагу до природоохоронних територій та об'єктів;

зберігатиметься значна амортизація об'єктів житлово-комунальної інфраструктури громади, що не будуть модернізовані;

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

фізичний знос мереж централізованого водопостачання та водовідведення громади спричинятиме значні витоки й втрати води, а також потрапляння стічних вод в ґрунти і поверхневі води;

недостатні реновації та створення зелених зон, невідповідний санітарний та екологічний стан водних об'єктів не сприятиме адаптації населення до змін клімату;

недостатньо ефективною залишатиметься мережа охорони здоров'я;

погіршуватиметься стан здоров'я населення через те, що рівень якості медичних послуг не зростатиме;

низькою залишатиметься енергоефективність комунальних будівель громади, в т.ч. закладів освіти і охорони здоров'я;

погіршуватиметься якість дорожнього покриття та дорожньої інфраструктури, на цьому фоні зростатиме негативний вплив транспорту на атмосферне повітря і здоров'я населення, що в подальшому призведе до зниження рівня комфортності проживання.

В разі неприйняття проекту Плану заходів з реалізації Стратегії інерційний характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті громади сприятиме накопиченню екологічних проблем, що можуть спричинити загрози техногенного характеру. Може виникнути кумулятивний ефект з проблем, що загострять екологічну ситуацію в громаді.

Таким чином, якщо документ державного планування (далі – ДДП) не буде затверджено, то у Кароліно-Бугазькій територіальній громаді буде спостерігатися песимістичний сценарій розвитку, який формується за комплексу припущень, що тривкий у часі (горизонті планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишатиметься незмінним, тобто послідовність станів системи змінюватиметься за інерцією: громада рухатиметься за інерцією, суспільно-економічний стан країни не сприятиме її розвитку, так як:

триває війна російської федерації проти України;

зростають видатки бюджету, викликані війною;

продовжується інфляція;

державних інвестицій у розвиток інфраструктури (доріг, транспортної інфраструктури) недостатньо;

через низьку інвестиційну привабливість рівень залучення інвестицій в ТГ не зростатиме;

в тіні продовжуватиметься залишатися значна частка малого і середнього бізнесу;

доходи населення не зростатимуть;

за суттєвої корекції тарифів на енергоносії підвищиться вірогідність збільшення рівня неплатежів населення, що призводитиме до поглиблення кризи в ЖКГ.

Бізнес-клімат в громаді лишатиметься на тому ж рівні, рівень купівельної спроможності населення знижуватиметься, рівень реальної бюджетної забезпеченості громади дещо покращуватиметься.

Малий і середній бізнес не розвиватиметься, доходів бюджету громади буде недостатньо для суттєвого покращення інфраструктури громади.

Локальне покращання благоустрою спостерігатиметься лише на окремих територіях, фінансування відбуватиметься за залишковим принципом, що загалом залишить тенденції стану навколишнього природного середовища громади незмінними.

3. Характеристика стану довкілля та умов життєдіяльності населення на територіях ймовірного впливу та їх прогнознi зміни, якщо документ державного планування не буде затверджено

Планом заходів з реалізації Стратегії передбачено реалізацію проектів, які охоплюють всю територію громади, тому при розгляді стану довкілля на територіях, які ймовірно зазнають впливу, доцільно розглядати всю громаду. Основні характеристики стану довкілля Кароліно-Бугазької ТГ зазначені у розділі 2 даного Звіту.

Характеристика стану довкілля та умов життєдіяльності населення на територіях ймовірного впливу та їх прогнознi зміни необхідно розглядати за напрямками охорони природних ресурсів на основі динаміки змін їх показників за останніми наявними статистичними даними.

Для зменшення антропогенного впливу на атмосферне повітря, поверхневі та підземні води, ґрунти, біорізноманіття, культурну спадщину та життєдіяльність і здоров'я людей громади Планом заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ передбачені проекти, приведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1. Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ до 2027 року, спрямовані на зменшення антропогенного впливу на природні ресурси ТГ

Стратегічні, оперативні цілі та проекти Плану заходів з реалізації Стратегії	Компоненти довкілля, що зазнають позитивного впливу						
	Атмосферне повітря та кліматичні фактори	Поверхневі і підземні води	Ґрунт та поведінка з відходами	Ландшафтне, біологічне різноманіття і ПЗФ	Культурна спадщина та матеріальні активи	Людина і здоров'я	
Стратегічна ціль 1. Економічно спроможна громада							
Оперативна ціль 1.1. Підтримка та розвиток туристично-рекреаційної спеціалізації громади							
1.1.1.1. Створення туристично привабливих об'єктів лікувально-оздоровчого призначення в холодну пору року					+	+	
Стратегічна ціль 2. Розвиток інфраструктури та благоустрою громади							
Оперативна ціль 2.2. Забезпечення доступних і якісних житлово-комунальних послуг для населення							
2.2.1.1. Будівництво магістральної мережі водопостачання Сонячного і Лиманського районів сел. Затока		+				+	
2.2.1.2. Будівництво магістральної мережі водопостачання на території села Кароліно-Бугаз		+				+	
2.2.1.3. Поточний ремонт магістральної мережі водопостачання по вул. Приморська села Кароліно-Бугаз		+				+	
2.2.1.4. Будівництво біостанцій очищення стічних вод на території села Кароліно-Бугаз та реконструкція очисних споруд у селищі Затока	+	+	+			+	
2.2.1.5. Будівництво бювету по вул. Приморська селища Затока		+				+	
2.2.2.1. Будівництво каналізаційних напірних колекторів і магістральної мережі водовідведення на території Сонячного та Лиманського районів селища Затока	+	+	+			+	
2.2.2.2. Капітальний ремонт каналізаційної насосної станції по вул. Будівельників, 20 села Кароліно-Бугаз	+	+	+			+	
2.2.3.1. Забезпечення спецтехнікою комунального підприємства «Бугаз»	+	+	+			+	

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

2.2.4.1.Модернізація системи теплозабезпечення з підвищенням енергоефективності об'єктів сільської територіальної громади	+					
2.2.5.1.Будівництво сонячних електростанцій	+				+	
Оперативна ціль 2.3. Модернізація та розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури і транспортного сполучення						
2.3.1.1.Ремонт дорожнього покриття на вулицях селища Затока	+					
2.3.1.2.Ремонт дорожнього покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз	+					
2.3.2.1.Будівництво дорожнього покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз	+					
Оперативна ціль 2.4. Розвиток благоустрою території громади						
2.4.1.1.Благоустрій території між вулицями Приморська та Залізнична в с. Кароліно-Бугаз (спуск до моря, облаштований для людей з інвалідністю)						+
2.4.3.1.Облаштування паркової зони «Сквер ім. Х. Заріпова» селища Затока	+			+		+
2.4.3.2.Облаштування паркової зони «Сквер по вул. Лиманська» селища Затока	+			+		+
2.4.3.3.Облаштування паркової зони «Сквер мікрорайону Райдужний, 5» селища Затока	+			+		+
2.4.3.5.Переобладнання території пляжів Кароліно-Бугазької територіальної громади для використання людьми з обмеженнями у русі						+
Стратегічна ціль 3. Забезпечення якісних умов життя та розвитку населення						
Оперативна ціль 3.1. Забезпечення доступної і якісної освіти на всіх рівнях						
3.1.2.2.Будівництво КЗ «Кароліно-Бугазький дошкільний заклад (ясла-садок) „Сонечко”»						+
- Оперативна ціль 3.2. Забезпечення доступної та ефективної системи надання медичних послуг						
3.2.1.1.Будівництво реабілітаційного центру по вул. Степовій с. Кароліно-Бугаз (парк «Гайок»)	+			+		+
3.2.1.2.Будівництво дитячого реабілітаційного центру в селищі Затока						+
Оперативна ціль 3.5. Покращення екологічного стану в громаді, відтворення та стале використання природних ресурсів						
3.5.1.1.Придбання контейнерів для роздільного сортування сміття на території Кароліно-Бугазької ТГ	+	+	+	+		+
3.5.2.1.Створення системи первинної переробки ТПВ	+	+	+	+		+

Джерело: власні напрацювання

Враховуючи те, що при незатвердженні проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади до 2027 р. економічний потенціал та структура її економіки суттєво не зміняться; обсяги реалізації продукції дуже повільно зростатимуть; зростання капітальних інвестицій відбуватиметься вкрай повільними темпами, кардинально не впливаючи на зміну ситуації в економіці громади, необхідна експертна оцінка ймовірного негативного впливу від впровадження проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на складові навколишнього середовища відповідно до переліку факторів, прийнятих з точки зору доцільності застосування саме до проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади до 2027 року.

Експертні висновки СЕО з впливу затвердження проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на існуючі тенденції щодо скорочення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря; збереження наявного рівня чи зменшення забруднення поверхневих, підземних вод та джерел водопостачання громади; збільшення розробок схем землеустрою, техніко-

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

економічних обґрунтувань використання і охорони земель (розробки проектів землеустрою, впорядкування угідь, створення захисних лісових насаджень, полезахисних лісових смуг), зменшення утворення ПВ, удосконалення безпечним управлінням відходами; техногенної та екологічної безпеки, в т. ч. ситуацій на об'єктах, що становлять підвищену екологічну небезпеку, що буде сприяти поліпшенню стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, представлені в таблиці 3.2.

Оцінка ймовірності негативного впливу виконувалася присвоєнням однієї з трьох оцінок (ймовірно так – «+», напевно так – «++», ймовірно ні – «-», напевне ні – «--») на питання: «Чи може реалізація Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити негативний вплив?» за кожним з досліджуваних параметрів, які наведені нижче в таблиці.

Таблиця 3.2. Ймовірні наслідки впливу на довкілля і здоров'я населення проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ до 2027 року

№ з/п	Вплив	Рівень та спрямованість впливу
Повітря. Чи може реалізація проекту Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити		
1.	Збільшення кількості викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?	—
2.	Збільшення кількості викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?	—
3.	Погіршення якості атмосферного повітря?	—
4.	Появу джерел неприємних запахів?	—
5.	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?	—
Водні ресурси. Чи може реалізація проекту Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити		
6.	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води або ж погіршення якості поверхневих вод	—
7.	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?	—
8.	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?	—
9.	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?	+
10.	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?	—
11.	Зменшення обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?	+
12.	Забруднення підземних водоносних горизонтів?	—
13.	Зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населення?	—
14.	Появу для людей і матеріальних об'єктів загроз пов'язаних з водою, наприклад, паводків або підтоплення?	—
Земельні ресурси. Чи може реалізація проекту Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити		
15.	Погіршення структури земельного фонду, чинної або планованої практики використання земель?	—
16.	Конфлікти з прийнятими екологічними планами або цілями громади, яка мешкає на території впровадження ініціативи?	--
17.	Конфлікт з прийнятим генеральним планом територіального розвитку?	--
Відходи. Чи може реалізація проекту Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити		
18.	Збільшення кількості утворюваних побутових відходів?	—
19.	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів?	--
20.	Спорудження еколого-небезпечних об'єктів управління відходами?	--

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

21.	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?	--
22.	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?	+
Природні ресурси. Чи може реалізація Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити		
23.	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?	+
Населення. Чи може реалізація Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити		
24.	Зміни в розміщенні, розповсюдженні, щільності або рівні відтворення населення на будь-якій території?	-
25.	Створення можливостей для зменшення чисельності населення порівняно з чисельністю населення, яке зараз проживає на території планованої стратегічної ініціативи?	-
26.	Зменшення забезпечення населення житлом або виникнення нових потреб у житлі?	-
Здоров'я населення. Чи може реалізація Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити		
27.	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей (за винятком ментальних)?	--
28.	Потрапляння людей під вплив потенційних загроз для здоров'я?	--
Рекреація та ПЗФ. Чи може реалізація Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити		
29.	Будь-який вплив на кількість або якість існуючих рекреаційних можливостей?	+
30.	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?	--
Культура. Чи може реалізація Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити		
31.	Зміни або руйнування місць археологічних знахідок?	-
32.	Фізичний або естетичний вплив на історичні споруди чи об'єкти?	-
33.	Фізичні зміни, які могли б вплинути на унікальні етнічні культурні цінності?	-
Екологічне управління і моніторинг. Чи може реалізація Плану заходів з реалізації Стратегії спричинити		
34.	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?	--
35.	Погіршення екологічного моніторингу?	--
36.	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?	--
37.	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?	--

Ймовірність негативного впливу: ймовірно так +, напевно так ++, ймовірно ні —, напевно ні --

Джерело: власні напрацювання

За результатами проведеної оцінки можливого впливу на довкілля від реалізації проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької громади можна зробити висновок, що незатвердження Плану заходів з реалізації Стратегії призведе до збереження існуючих тенденцій щодо техногенної та екологічної безпеки в громаді, в т.ч. ситуацій на об'єктах, що становлять підвищену екологічну небезпеку, що буде сприяти погіршенню умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я через водовідведення з комунальних мереж, освітніх закладів, закладів первинної медицини, від населення; джерела неприємних запахів комунальної інфраструктури; зміни в кількості видів рослин або чисельності будь-якого виду рослин (включаючи дерева, кущі, трав'яні та водні рослини) та зменшення кількості будь-яких унікальних, рідкісних або зникаючих видів рослин тощо.

4. Екологічні проблеми, у т.ч. ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

На території Кароліно-Бугазької громади частково знаходиться об'єкт Смарагдової мережі Dnistrovskiy Lyman UA0000141, загальна площа якого 38641 га, та прилягає об'єкт Смарагдової мережі Dniester liman cliffs UA0000350, загальна площа якого 926,67 га.

Смарагдова мережа ТГ входить в регіональну екологічну мережу Одеської області – територіальну систему поліпшення умов формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території області, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин тощо, яка в межах ТГ представлена Чорноморським прибережно-морським регіональним екологічним коридором. Крім того ТГ безпосередньо межує з Азово-Чорноморським національним природним коридором, який входить в Азово-Чорноморський природний коридор Всеєвропейської екологічної мережі

Об'єктів природно-заповідного фонду та водно-болотних угідь міжнародного значення на території громади немає.

Потужним фактором зміни довкілля стали глобальні зміни клімату, що відбуваються внаслідок дії антропогенних чинників. Такі зміни можуть негативно впливати на економіку: наприклад, через падіння родючості ґрунтів – на сільське господарство, через зменшення рибних запасів – на рибне господарство, через зміни температур та кількості опадів – на туристичну галузь тощо.

В таблиці 4.1 представлені можливі потенційні впливи від реалізації проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської ТГ на окремі елементи регіональної екологічної та Смарагдової мереж Кароліно-Бугазької громади

Таблиця 4.1. Стратегічні цілі та завдання проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської ТГ, що потенційно можуть вплинути на території з природоохоронним статусом

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Проекти	Можливий вплив
2. Розвиток інфраструктури та благоустрою громади	2.1. Забезпечення розвитку житлового фонду громади	2.1.1.1. Будівництво житлового комплексу «Мікрорайон „Південна Кароліна“»	На елементи екологічної та Смарагдової мереж у випадку впливу розбудови житлової інфраструктури на них
	2.3. Модернізація та розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури і транспортного сполучення	2.3.3.1. Будівництво автостанції по вул. Піонерська селища Затока 2.3.3.2. Будівництво «Транспортно-пішохідної дворівневої розв'язки» Центрального району селища Затока	На елементи екологічної та Смарагдової мереж у випадку впливу будівництва нового дорожнього покриття, об'єктів транспортної інфраструктури на них

Джерело: проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 року, власні напрацювання

Разом з тим проекти «2.2.1.4. Будівництво біостанцій очищення стічних вод на території села Кароліно-Бугаз та реконструкція очисних споруд у селищі Затока», «2.2.2.1. Будівництво каналізаційних напірних колекторів і магістральної мережі водовідведення на території Сонячного та Лиманського районів селища Затока», «2.2.2.2. Капітальний ремонт каналізаційної насосної станції по вул. Будівельників, 20 села Кароліно-Бугаз» «2.2.3.1. Забезпечення спецтехнікою комунального підприємства «Бугаз»», «3.5.1.1. Придбання контейнерів для роздільного сортування сміття на території Кароліно-Бугазької сільсь-

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року
кої ТГ» та «3.5.2.1.Створення системи первинної переробки ТПВ» матимуть позитивний вплив на елементи екологічної та Смарагдової мереж Кароліно-Бугазької сільської ТГ.

Решта проектів Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської ТГ до 2027 року нейтральні по відношенню до територій з природоохоронним статусом.

Виходячи одночасно з того, що:

територія Кароліно-Бугазької громади включає природні регіони з унікальними екосистемами, які формують екомережу України, шляхи міграції численних видів рослин і тварин;

Кароліно-Бугазька сільська ТГ включає та межує з об'єктами Смарагдової мережі;

створення мережі Емеральд є підготовкою України до євроінтеграції та переходу на європейське екологічне законодавство;

проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської ТГ до 2027 року містить проекти «2.2.1.4.Будівництво біостанцій очищення стічних вод на території села Кароліно-Бугаз та реконструкція очисних споруд у селищі Затока», «2.2.2.1.Будівництво каналізаційних напірних колекторів і магістральної мережі водовідведення на території Сонячного та Лиманського районів селища Затока», «2.2.2.2.Капітальний ремонт каналізаційної насосної станції по вул. Будівельників, 20 села Кароліно-Бугаз» «2.2.3.1.Забезпечення спецтехнікою комунального підприємства „Бугаз”», «3.5.1.1.Придбання контейнерів для роздільного сортування сміття на території Кароліно-Бугазької сільської ТГ» та «3.5.2.1.Створення системи первинної переробки ТПВ» ,

у випадку незатвердження проекту Плану заходів з реалізації Стратегії погіршення умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, пов'язаних із створенням та функціонуванням природоохоронних територій не очікується, а у випадку затвердження прогнозується поліпшення умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, пов'язаних із створенням та функціонуванням природоохоронних територій.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у т.ч. пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються проекту документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Національні екологічні цілі визначені ЗУ «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» № 2697-VIII від 28.02.2019 на основі:

Базового плану адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базового плану апроксимації), затвердженого Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 659 від 17.12.2012,

Економічної частини «Угоди про асоціацію між Україною та ЄС», підписаної 27 червня 2014 р., що передбачає наближення законодавства України до законодавства ЄС з питань довкілля,

Національної доповіді 2017 р. «Цілі сталого розвитку: Україна», яка визначає базові показники для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР),

ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 16, ст. 138):

Національна екологічна ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва:

Завдання:

впровадження освіти в інтересах збалансованого (сталого) розвитку, екологічної освіти та виховання, просвітницької діяльності з метою формування в суспільстві екологічних цінностей і підвищення його екологічної свідомості;

оцінка ставлення та підвищення рівня поінформованості суспільства щодо значення, переваг та інструментів сталого споживання і виробництва, стану і цінностей біорізноманіття та заходів, які необхідно здійснити для його збереження, відновлення і сталого використання;

забезпечення практичної реалізації результатів сучасних та фундаментальних екологічних досліджень та безперервної взаємодії між науковцями та державними органами;

врахування рекомендацій наукових установ екологічного спрямування при прийнятті управлінських рішень та підготовці проектів нормативно-правових актів;

розвиток партнерства між секторами суспільства з метою залучення до планування і

реалізації природоохоронної політики усіх заінтересованих сторін;

забезпечення участі громадськості у прийнятті управлінських рішень у сфері охорони навколишнього природного середовища та природокористування;

забезпечення дотримання екологічних прав та обов'язків громадян, доступу громадськості до правосуддя з питань охорони навколишнього природного середовища та природокористування.

Національна екологічна ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України:

Завдання:

підготовка та впровадження Основних засад (Плану заходів з реалізації Стратегії) державної екологічної політики в збалансоване лісоуправління;

упровадження інструментів сталого споживання і виробництва;

вдосконалення системи кадастрів природних ресурсів, державної статистичної звітності з використання природних ресурсів та забруднення навколишнього природного середовища;

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

створення екологічно та економічно обґрунтованої системи платежів за спеціальне використання природних ресурсів, у т.ч. природних ресурсів з асиміляційним потенціалом;

зменшення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття, зокрема шляхом вдосконалення принципів формування екологічної мережі, її розширення і невиснажливого використання, а також збереження унікальних природних ландшафтів;

збереження та відновлення чисельності видів природної флори та фауни, у т.ч. мігруючих видів тварин, середовищ їх існування, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу та типових природних рослинних угруповань, що підлягають охороні;

протидія незаконному обігу та торгівлі об'єктами дикої фауни і флори, у т.ч. введення заборони використання диких тварин у цирках, а також у будь-якій іншій комерційній діяльності публічного характеру, крім стаціонарних зоопарків;

збільшення та розширення територій ПЗФ, створення на суходолі і в акваторії Чорного та Азовського морів і збереження та функціонування репрезентативної та керованої системи територій та об'єктів ПЗФ, у т.ч. транскордонних та міжнародного значення;

зменшення негативного впливу процесів урбанізації на навколишнє природне середовище, припинення руйнування навколишнього природного середовища у межах міст, зокрема, недопущення необґрунтованого знищення зелених насаджень у межах міст під час виконання будівельних чи інших робіт, незаконного відведення земельних ділянок, зайнятих зеленими насадженнями, під будівництво;

забезпечення збереження, відновлення та збалансованого використання рослинного світу;

забезпечення сталого управління водними ресурсами за басейновим принципом;

забезпечення сталого використання та охорони земель, покращення стану уражених екосистем та сприяння досягненню нейтрального рівня деградації земель, підвищення рівня обізнаності населення, землевласників і землекористувачів щодо проблем деградації земель;

перетворення сфери надрокористування в максимально прозору та інвестиційно привабливу галузь, що відповідає кращим міжнародним стандартам;

впровадження екологічного управління на підприємствах одночасно з поліпшенням екологічних характеристик продукції, у т.ч. на основі міжнародних систем сертифікації та запровадження в Україні системи зелених закупівель;

наукові дослідження зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення;

стимулювання розвитку інфраструктури управління відходами;

упровадження технологій електронного урядування в екологічній сфері;

стимулювання оновлення зношених основних фондів промислової і транспортної інфраструктури та об'єктів житлово-комунального господарства шляхом прямих державних дотацій, здешевлення кредитів, часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами тощо.

Національна екологічна ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України:

Завдання:

розвиток галузевих стратегій щодо:

покращення якості повітря, води та управління водними ресурсами, включаючи морське середовище. Повне поступове припинення скидання у водні об'єкти неочищених та недостатньо очищених стічних вод і забезпечення відповідності ступеня очищення стічних вод установленим нормативам та стандартам, запобігання забрудненню підземних вод;

збереження озонового шару;

запобігання зміні клімату та адаптація до неї;

управління відходами та ресурсами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів;

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

поступового обмеження використання окремих виробів з пластику у харчовій промисловості;

забезпечення охорони та захисту природи;

зменшення промислового забруднення та ризиків промислових аварій;

збереження біорізноманіття та ландшафтів;

контролю та запобігання біологічному забрудненню;

поводження з небезпечними хімічними речовинами;

забезпечення обов'язковості інтеграції екологічної складової до політик та/або програм загально-державного, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку, створення податкового, кредитного та інвестиційного клімату для залучення коштів міжнародних донорів та приватного капіталу у природоохоронну діяльність;

усунення прямої залежності економічного зростання від збільшення використання природних ресурсів і енергії та підвищення рівня забруднення навколишнього середовища;

стимулювання впровадження суб'єктами господарювання більш екологічно чистого, ресурсоефективного виробництва та екологічних інновацій, зокрема екологічної модернізації промислових підприємств шляхом зниження ставки екологічного податку або у формі фіксованої річної суми компенсації (відшкодування податку);

упровадження в Україні сталого низьковуглецевого розвитку всіх галузей економіки;

включення питань щодо цінності біорізноманіття в національні, місцеві, стратегічні, програмні документи та плани розвитку економіки та її галузей;

упровадження систем екологічного управління, розвитку добровільної екологічної сертифікації, маркування продукції, екологічного аудиту.

Національна екологічна ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення:

Завдання:

зниження рівня забруднення атмосферного повітря та вод;

регулювання промислового вилову водних живих ресурсів у межах територіальних вод виключної (морської) економічної зони, континентального шельфу і внутрішніх водоймах;

зменшення антропогенного впливу на екосистеми Чорного та Азовського морів;

покращення якості ґрунтів та впровадження ефективної системи підвищення їх родючості;

запровадження управління екологічним ризиком на основі його моделювання в режимі реального часу із залученням новітніх інформаційних технологій з метою захисту природних екосистем, здоров'я та благополуччя населення;

запобігання розповсюдженню інвазійних видів та контроль за появою та розповсюдженням таких видів у природних екосистемах, у т.ч. морських;

забезпечення та сприяння використанню сучасних пестицидів та агрохімікатів з мінімальним негативним впливом на флору, фауну та здоров'я людини;

зменшення обсягу винесення радіонуклідів за межі зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення;

запобігання неконтрольованому вивільненню генетично модифікованих організмів у навколишнє природне середовище;

формування екологічної складової державної системи захисту критичної інфраструктури;

стимулювання заміщення первинних природних ресурсів за рахунок використання відходів виробництва чи побічних продуктів, у т. ч. шлаків;

упровадження сталої системи управління відходами та небезпечними хімічними речовинами;

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року розв'язання екологічних проблем, відновлення та збереження навколишнього природного середовища Донбасу.

Національна екологічна ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління:

Завдання:

впровадження принципів належного екологічного врядування, підтримка постійного діалогу із заінтересованими сторонами щодо підготовки та прийняття стратегічних рішень;

укріплення інституційної спроможності щодо планування, моніторингу та оцінки ефективності впровадження екологічної політики;

запровадження екологічного обліку для оцінки ефективності політики та управління;

розвиток і вдосконалення природоохоронного законодавства та підвищення рівня його дотримання, включаючи наближення законодавства України до права (acquis) ЄС;

посилення відповідальності за шкоду, заподіяну довкіллю, відповідно до міжнародних зобов'язань України;

забезпечення науково-інформаційної та інноваційної підтримки процесу прийняття управлінських рішень;

кіберзахист відповідних екологічних інформаційних ресурсів, систем, баз даних;

посилення спроможностей природоохоронного управління у проведенні комплексного моніторингу стану навколишнього природного середовища та державного контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів;

розмежування функцій з охорони навколишнього природного середовища та господарської діяльності з використання природних ресурсів;

забезпечення чіткого розподілу повноважень у сфері охорони навколишнього природного середовища на державному, регіональному та місцевому рівнях;

забезпечення цільового бюджетного фінансування природоохоронних заходів та недержавного інвестування природоохоронних проектів;

удосконалення кадрової політики та професійної підготовки фахівців у системі охорони навколишнього природного середовища та природокористування.

В СЕО проаналізована відповідність стратегічним цілям Державної екологічної політики України на період до 2030 року проектів Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади до 2027 року (табл. 5.1).

Таблиця 5.1. Перелік проектів Плану заходів Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади до 2027 року, що узгоджуються із стратегічними цілями державної екологічної політики України на період до 2030 року

Назва проекту місцевого розвитку	Індикатори реалізації
Стратегічна ціль 1. Економічно спроможна громада	
Оперативна ціль 1.1. Підтримка та розвиток туристично-рекреаційної спеціалізації громади	
1.1.1.1. Створення туристично привабливих об'єктів лікувально-оздоровчого призначення в холодну пору року	Створено умови для туристичного сезону в холодну пору року
Стратегічна ціль 2. Розвиток інфраструктури та благоустрою громади	
Оперативна ціль 2.2. Забезпечення доступних і якісних житлово-комунальних послуг для населення	
2.2.1.1. Будівництво магістральної мережі водопостачання Сонячного і Лиманського районів селища Затока	Збудовано магістральну мережу водопостачання

2.2.1.2.Будівництво магістральної мережі водопостачання на території с. Кароліно-Бугаз	Збудовано магістральну мережу водопостачання
2.2.1.3.Поточний ремонт магістральної мережі водопостачання по вулиці Приморська села Кароліно-Бугаз	Проведено ремонт магістральної мережі централізованого водопостачання
2.2.1.4.Будівництво біостанцій очищення стічних вод на території села Кароліно-Бугаз та реконструкція очисних споруд у селищі Затока	Збудовано біостанції очищення стічних вод на території с. Кароліно-Бугаз, обсягом 500 м³/доб. Реконструйовано очисні споруди у сел. Затока обсягом 500 м³/доб.
2.2.1.5.Будівництво бювету по вул. Приморська селища Затока	Збудовано бювет
2.2.2.1.Будівництво каналізаційних напірних колекторів і магістральної мережі водовідведення на території Сонячного та Лиманського районів селища Затока	Збудовано відповідні каналізаційні напірні колектори і магістральні мережі водовідведення
2.2.2.2.Капітальний ремонт каналізаційної насосної станції по вул. Будівельників, 20 села Кароліно-Бугаз	Проведено капітальний ремонт насосної станції
2.2.3.1.Забезпечення спецтехнікою комунального підприємства «Бугаз»	Забезпечено комунальне підприємство «Бугаз» спецтехнікою у кількості 8 одиниць
2.2.4.1.Модернізація системи теплозабезпечення з підвищенням енергоефективності об'єктів сільської територіальної громади	Забезпечено 34000 м² сумарної житлової площі, що опалюється, в результаті модернізації системи теплозабезпечення з підвищенням енергоефективності об'єктів територіальної громади
2.2.5.1.Будівництво сонячних електростанцій	Забезпечено впровадження обладнання відновлювальних джерел енергії на території Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади, що охоплює 4095 осіб
Оперативна ціль 2.3. Модернізація та розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури і транспортного сполучення	
2.3.1.1.Ремонт дорожнього покриття на вулицях селища Затока	Відновлено дорожнє покриття на вулицях селища Затока - 100000 м²
2.3.1.2.Ремонт дорожнього покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз	Відновлено дорожнє покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз - 80000 м²
2.3.2.1.Будівництво дорожнього покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз	Збудовано дорожнє покриття на вулицях с. Кароліно-Бугаз - 100000 м²
Оперативна ціль 2.4. Розвиток благоустрою території громади	
2.4.1.1.Благоустрій території між вулицями Приморська та Залізнична в с. Кароліно-Бугаз (спуск до моря, облаштований для людей з інвалідністю)	Облаштовано благоустрій території, що включає спуск до моря, доступний зокрема для людей з інвалідністю
2.4.3.1.Облаштування паркової зони «Сквер ім. Х. Заріпова» селища Затока	Здійснено облаштування паркової зони з висадженням 50 нових зелених насаджень
2.4.3.2.Облаштування паркової зони «Сквер по вул. Лиманська» селища Затока	Здійснено облаштування паркової зони з висадженням 60 нових зелених насаджень
2.4.3.3.Облаштування паркової зони «Сквер» мікрорайону Райдужний, 5» селища Затока	Здійснено облаштування паркової зони з висадженням 150 нових зелених насаджень
Стратегічна ціль 3. Забезпечення якісних умов життя та розвитку населення	
Оперативна ціль 3.2. Забезпечення доступної та ефективної системи надання медичних послуг	
3.2.1.1.Будівництво реабілітаційного центру по вул. Степовій с. Кароліно-Бугаз (парк «Гайок»)	Збудовано реабілітаційний центр, що створить 100 робочих місць
3.2.1.2.Будівництво дитячого реабілітаційного центру в селищі Затока	Збудовано реабілітаційний центр, що створить 100 робочих місць

Оперативна ціль 3.5. Покращення екологічного стану в громаді, відтворення та стале використання природних ресурсів

3.5.1.1. Придбання контейнерів для роздільного сортування сміття на території Кароліно-Бугазької сільської ТГ	Придбано 100 контейнерів для роздільного сортування сміття
3.5.2.1. Створення системи первинної переробки ТПВ	Створено систему первинної переробки ТПВ

Джерело: проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 року, власні напрацювання

Реалізація проектів Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку громади обов'язково здійснюватиметься з дотриманням норм природоохоронного законодавства.

Оскільки у вересні 2014 р. була ратифікована Угода про асоціацію між Україною та ЄС, то під час аналізу відповідності проектів Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ національним екологічним цілям враховуються положення Угоди щодо розвитку та зміцнення співробітництва між Україною та ЄС з питань охорони навколишнього природного середовища (стаття 360, додаток XXX).

Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії узгоджуються, не суперечать або нейтральні зобов'язанням у сфері охорони довкілля, що визначені на міжнародному та державному рівнях, серед яких міжнародні обов'язки у сфері збереження та збалансованого використання біорізноманіття, зокрема:

- Конвенція про біологічне різноманіття, ратифікована Верховною Радою України 29.11.1994;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (1971 р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) (Берн, 1979 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угода про збереження кажанів в Європі (1991 р.);
- Угода про збереження афроєвразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29.10.1996);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 01.07.1999 та інші.

Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії не суперечать положенням документа Європейської Комісії «Формування стійкої до клімату Європи – нова стратегія ЄС щодо адаптації до зміни клімату».

Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії не суперечать зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у т.ч. пов'язаним із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення та визначеним ЗУ «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII, який регламентує цілескерованість державної політики у сфері екології на досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

В зв'язку з тим, що проект Плану заходів з реалізації Стратегії розроблений в період, що характеризується:

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

- посиленням проявів глобальної зміни клімату і негативних наслідків для ряду секторів економіки і сфер життєдіяльності людини;
- необхідністю виконання завдань, що відповідають стратегічному курсу держави для набуття повноправного членства України в Європейському Союзі;
- необхідністю врахування цілей державної кліматичної політики у програмах комплексного відновлення та подолання наслідків збройної агресії російської федерації проти України та ін. документів державного та/або місцевого планування, що регулюють питання відновлення України та подолання наслідків збройної агресії РФ проти України;
- необхідністю вдосконалення законодавства у сфері зміни клімату;
- низьким рівнем координації дій та інституційної спроможності органів державної влади щодо крос-секторального планування і проведення дій з реалізації державної кліматичної політики;
- неузгодженістю законодавчих та інших нормативно-правових актів у соціально-економічних сферах із цілями та завданнями політики у сфері зміни клімату;
- відсутністю системного підходу до створення наукового підґрунтя для формування та реалізації державної кліматичної політики та діяльності у сфері зміни клімату;
- низьким рівнем поінформованості громадянського суспільства, бізнесу, центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з проблемами зміни клімату та перевагами низьковуглецевого розвитку держави;
- необхідністю створення фінансового та економічного механізму запровадження заходів, спрямованих на пом'якшення зміни клімату,

вони узгоджуються або нейтральні з цілями Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року та Операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках, затверджених Розпорядженням КМУ від 30 травня 2024 р. № 483-р, мета яких – через досягнення своїх стратегічних цілей:

1. Зміцнення правових та організаційних засад державної кліматичної політики;
2. Пом'якшення зміни клімату та забезпечення соціально справедливого та економічно ефективного переходу до низьковуглецевого розвитку держави;
3. Адаптація до зміни клімату, підвищення опірності та зниження ризиків, пов'язаних із зміною клімату

створити організаційні і правові засади формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату для досягнення сталого розвитку та забезпечення ефективного переходу до низьковуглецевого розвитку держави за умови економічної, енергетичної, продовольчої та екологічної безпеки, підвищення рівня добробуту громадян, зменшення впливів та наслідків зміни клімату та для врахування цілей державної кліматичної політики під час повоєнної відбудови України.

Водночас проекти Плану заходів з реалізації Стратегії також узгоджуються або не суперечать Водній стратегії України на період до 2050 року, схваленої розпорядженням КМУ від 09.11.2020 № 1134-р.

Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії також нейтральні до завдань Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням КМУ від 14.09.2019 № 688-р.

Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії також узгоджуються з стратегічними цілями або нейтральні до них Державної стратегії управління лісами України на період до 2035 р., схваленої розпорядженням КМУ від 29.12.2021 № 1777-р.

Водночас орієнтація проектів Плану заходів з реалізації Стратегії на підвищення енергоефективності громади відповідає засадам Енергетичної стратегії України до 2050 року, схваленої розпорядженням КМУ від 21.04.2023 № 373-р.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

Крім того проекти Плану заходів з реалізації Стратегії не суперечать виконанню Національного плану заходів щодо неінфекційних захворювань для досягнення глобальних цілей сталого розвитку, затвердженого розпорядженням КМУ від 26.07.2018 № 530-р, Національної стратегії контролю злоякісних новоутворень на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням КМУ від 02.08.2024 № 730-р, Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням КМУ від 14.04.2021 № 366-р.

Тому проекти Плану заходів з реалізації Стратегії не суперечать:

- пріоритетності вимог екологічної безпеки, обов'язковості додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- природоохоронним заходам, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжному характеру заходів щодо охорони довкілля;
- проектним спрямуванням на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
- підвищенню комфортності сформованої інфраструктури за рахунок її реконструкції, відновлення і модернізації;
- вдосконаленню системи управління відходами, в т.ч. роздільного збору ПВ;
- забезпеченню загальної доступності Проекту Плану заходів з реалізації Стратегії, а також звіту про його SEO відповідно ЗУ «Про доступ до публічної інформації» і «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом розміщення на офіційному веб-сайті органу державної виконавчої влади та в Єдиному реєстрі SEO.

Врахування зазначених вище зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язаних із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, на регіональному рівні здійснюється в першу чергу через Регіональні цільові та комплексні програми Одеської області, а саме: Регіональну комплексну програму з охорони довкілля на 2024-2028 роки; Обласну цільову Програму «Здоров'я Одещини на 2024-2026 роки»; Комплексну регіональну програму забезпечення громадян житлом в Одеській області на 2024-2027 роки; Регіональну цільову програму енергоефективності Одеської області на 2024-2027 роки; Програму газифікації Одеської області на 2010-2035 роки; Регіональну програму цифрової трансформації Одеської області на 2024-2026 роки.

Виходячи з приведенного вище аналізу, проекти Плану заходів з реалізації Стратегії відповідають встановленим на національному рівні цілям екологічної політики, враховують більшість з них і спрямовані на їх виконання.

6. Опис наслідків для довкілля, зокрема для здоров'я населення, у т.ч. вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Антропогенними чинниками змін в ТГ є стан житлово-комунального господарства, енергетики й транспорту. Активізація транскордонного співробітництва призвела до збільшення потоків транзитного автотранспорту, що став додатковим джерелом забруднення атмосфери.

Відповідно до Методичних рекомендацій зі здійснення СЕО ДДП, затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори і фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, безпеки життєдіяльності населення та взаємодії цих факторів. Вторинні наслідки для довкілля – це непрямі впливи на довкілля, які виникають під дією природних чи антропогенних чинників, що не передбачають прямого впливу на довкілля. Кумулятивні наслідки – це нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Синергічні наслідки – це сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Визначені в Плані заходів з реалізації Стратегії проекти дозволяють оцінити їх ймовірний вплив на стан довкілля, в тому числі здоров'я населення, в розрізі його окремих компонентів: атмосферного повітря, водних, земельних ресурсів, біорізноманіття та природоохоронних територій, управління відходами тощо. Загалом Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії зорієнтовані на зростання економічної активності, відновлення транспортної інфраструктури, створення безпечових умов життєдіяльності населення, що враховують збереження довкілля. Відтак у середньо- та довгостроковій перспективі їх реалізація не повинна мати негативного впливу на довкілля, в т.ч. здоров'я населення, а навпаки сприяти охороні і збереженню довкілля та покращенню здоров'я населення. Проте під час виконання окремих проектів Плану заходів з реалізації Стратегії можуть мати місце тимчасові короткотермінові негативні впливи на довкілля. Здебільшого до таких завдань належать завдання, пов'язані з відновленням, в т.ч. внаслідок завданої війною шкоди, та розвитком інженерної та дорожньо-транспортної інфраструктури (наприклад, під час будівництва/ремонту доріг тимчасового негативного впливу можуть зазнавати зокрема ґрунти, прилеглі території і т.п.). Загалом реалізація завдань, які можуть мати тимчасовий короткостроковий негативний вплив на компоненти довкілля, з високою ймовірністю буде супроводжуватися позитивними вторинними наслідками для здоров'я населення та його життєдіяльності, оскільки передбачає розвиток інфраструктури, в т.ч. доступності й мобільності тощо. Реалізація проектів Плану заходів з реалізації Стратегії не повинна спричинити появу вторинних негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення.

Окремі проекти можуть чинити і триваліший (середньо- і довгостроковий) негативний вплив на компоненти довкілля – ґрунти, поверхневі води, біорізноманіття, природоохоронні території. Зокрема такі завдання пов'язані з формуванням безпечового середовища. Проте, з огляду на воєнну агресію РФ проти України, це вимушені заходи, які дозволять уберегти територію України та життя і здоров'я населення.

При цьому за умови реалізації оптимістичного сценарію розвитку ТГ активно використовуватиме можливості в умовах припинення воєнних дій залучення інвестицій, ресурсної підтримки в рамках програми ЄС «Підтримка України».

Розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури в рамках відповідних програм також матиме позитивний вплив на громаду.

Проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 року спрямований на забезпечення комфортних і безпечних умов для життя населення громади, має зменшити негативний вплив на довкілля і здоров'я населення, покращить інфраструктуру ТГ, що підвищить якість життя її населення.

В разі прийняття проекту Плану заходів з реалізації Стратегії характеристики стану довкілля, умови життєдіяльності населення та стану його здоров'я у короткостроковому періоді не

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року зміняться. Проте в середньо- і довгостроковій перспективі після реалізації проектів Плану заходів з реалізації Стратегії очікується покращення умов життєдіяльності та стану здоров'я мешканців громади.

Відтак реалізація проектів Плану заходів з реалізації Стратегії Кароліно-Бугазької громади на період до 2027 року не супроводжуватиметься негативним впливом на навколишнє природне середовище, адже реалізація багатьох проектів Плану заходів з реалізації Стратегії має сприяти позитивному впливу на довкілля в громаді.

Разом з тим, якщо не дотримуватися вимог природоохоронного законодавства, спричинити негативний вплив на навколишнє середовище можуть проекти Плану заходів з реалізації Стратегії, приведені в таблиці 6.1.

Таблиця 6.1. Проекти Плану заходів Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ, що потенційно можуть мати негативний вплив на довкілля громади

Стратегічні, оперативні цілі та проекти Плану заходів з реалізації Стратегії	Компоненти довкілля, що зазнають впливу								
	Людина і здоров'я	Біорізноманіття і ПЗФ	Ґрунт	Поверхневі і підземні води	Повітря	Образ ландшафту	Шум	Культурна і природна спадщина	Кліматичні фактори
Стратегічна ціль 2. Розвиток інфраструктури та благоустрою громади <i>Оперативна ціль 2.1. Забезпечення розвитку житлового фонду громади</i>									
2.1.1.1. Будівництво житлового комплексу «Мікрорайон „Південна Кароліна”»	+	-	-	-	-	0	-	0	0
<i>Оперативна ціль 2.3. Модернізація та розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури і транспортного сполучення</i>									
2.3.3.1. Будівництво автостанції по вул. Піонерська селища Затока	-	0	-	-	-	0	-	0	-
2.3.3.2. Будівництво «Транспортно-пішохідної дворівневої розв'язки» Центрального району селища Затока	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Оперативна ціль 2.4. Розвиток благоустрою території громади</i>									
2.4.3.4. Капітальний ремонт благоустрою території з улаштуванням майданчиків для відпочинку та скейтингу по вул. Приморська, 1 с. Кароліно-Бугаз Білгород-Дністровського району Одеської області	+	-	-	-	0	0	-	0	0

Джерело: проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 року, власні напрацювання

З наведених оцінок слідує, що короткострокові негативні впливи на стан атмосферного повітря (від викидів забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел) ймовірно може спричинити реалізація проектів Плану заходів з реалізації Стратегії «2.3.3.1. Будівництво автостанції по вул. Піонерська селища Затока», «2.3.3.2. Будівництво «Транспортно-пішохідної дворівневої розв'язки» Центрального району селища Затока».

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

Подібно Проекти ДДП «2.1.1.1.Будівництво житлового комплексу «Мікрорайон „Південна Кароліна”», «2.3.3.2.Будівництво «Транспортно-пішохідної дворівневої розв'язки» Центрального району селища Затока» та «2.4.3.4.Капітальний ре-монт благоустрою території з улаштуванням майданчиків для відпочинку та скейтингу по вул. Приморська, 1 с. Кароліно-Бугаз Білгород-Дністровського району Одеської області» можуть ймовірно впливати на водні та земельні ресурси в зв'язку з розвитком інженерної, транспортної інфраструктури, які можуть бути потенційними чинниками забруднення водних і земельних ресурсів.

При цьому План заходів не передбачає безпосередньо проектів, які можуть спричинити негативний вплив на біорізноманіття. Проте ймовірність настання такого негативного впливу на біорізноманіття та території з природоохоронним статусом залежить від розташування територій реалізації окремих проектів Плану заходів з реалізації Стратегії, пов'язаних з розбудовою транспортної та іншої інфраструктури, та їх наближенням до природоохоронних об'єктів і територій. Водночас окремі проекти Плану заходів з реалізації Стратегії зорієнтовані на збереження, відновлення та охорону біорізноманіття та територій з природоохоронним статусом.

Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії не передбачають послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки. Водночас проекти Плану заходів з реалізації Стратегії скеровані на підвищення значення екологічної складової в процесі розвитку інфраструктури, а також зорієнтовані на впровадження європейських стандартів стану довкілля.

Водночас прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних проектів Плану заходів з реалізації Стратегії досить складно (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки, вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер, має пролонгований прояв, характеризується наявністю часового лагу між моментом виникнення та проявом наслідків. Можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з декількома видами господарської діяльності. Так, наприклад, захворювання дихальної системи можуть бути наслідками впливу як проектів Плану заходів з реалізації Стратегії з відновлення житлово-комунального господарства чи транспорту, так і шкідливих звичок людини, на кшталт, паління цигарок.

На території громади за умови дотримання та виконання захисних і охоронних заходів, що відповідають чинним нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжуватиметься негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря, воду та ґрунти забруднюючих речовин, не очікується.

Змін клімату і мікроклімату в результаті реалізації проектів Плану заходів з реалізації Стратегії не буде, оскільки нема причин, які їх спричиняють, а проекти Плану заходів з реалізації Стратегії спрямовані на покращення екологічної ситуації.

Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів реалізації проектів Плану заходів з реалізації Стратегії на навколишнє середовище, також відсутні. Відтак настання синергічних наслідків також не очікується.

В результаті реалізації проектів Плану заходів з реалізації Стратегії стан довкілля та умови життєдіяльності населення, стан його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу, не погіршаться, а, можливо, покращаться, з огляду на врахування екологічної складової в соціальному та економічному аспектах розвитку громади.

Ймовірність того, що реалізація проектів Плану заходів з реалізації Стратегії спричинить до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі собою будуть незначними, але в сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) негативний вплив на довкілля – відсутня.

Відтак, реалізація проектів Плану заходів з реалізації Стратегії не супроводжуватиметься появою нових негативних наслідків для довкілля. Водночас реалізація практично всіх проектів Плану заходів з реалізації Стратегії сприятиме покращенню екологічної ситуації в Рівненській міській територіальній громаді.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання проекту документа державного планування

Реалізація проекту Плану заходів передбачає виконання заходів та проектів, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, енергозбереженням та раціональним використанням природних ресурсів, виконання яких - невід'ємна складова при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища. Проте під час виконання запланованих заходів та проектів можливе виникнення деяких негативних наслідків.

Серед заходів проекту Плану заходів не передбачені такі, які могли б напяму спричинити значний негативний вплив на довкілля. З тим, серед проектів є такі, реалізації яким варто приділити більшу увагу з точки зору врахування екологічних вимог і критеріїв.

Рекомендації щодо реалізації окремих проектів у найбільш екологічно дружній спосіб, щоб не допустити негативного впливу на довкілля, наведені в таблиці 7.1.

Таблиця 7.1. Рекомендації щодо реалізації окремих проектів Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ до 2027 року

Проекти	Рекомендації щодо реалізації
Стратегічна ціль 1. Економічно спроможна громада	
Операційна ціль 1.1. Підтримка та розвиток туристично-рекреаційної спеціалізації громади	
1.1.1.1. Створення туристично привабливих об'єктів лікувально-оздоровчого призначення в холодну пору року	Під час розширення інфраструктурної мережі охорони здоров'я громади у сільській місцевості рекомендується всебічно контролювати і не допускати збільшення навантаження на підземні і поверхневі водні ресурси. Необхідно забезпечити дотримання санітарно-гігієнічних вимог до якості води, що використовується для потреб питного водопостачання, та для стічних вод, що відводяться.
Стратегічна ціль 2. Розвиток інфраструктури та благоустрою громади	
Операційна ціль 2.1. Забезпечення розвитку житлового фонду громади	
2.1.1.1. Будівництво житлового комплексу «Мікрорайон „Південна Кароліна”»	Під час розбудови житлової інфраструктури громади у сільській місцевості рекомендується всебічно контролювати і не допускати збільшення навантаження на підземні і поверхневі водні ресурси. Необхідно забезпечити дотримання санітарно-гігієнічних вимог до якості води, що використовується для потреб питного водопостачання та приготування їжі сільським населенням, та для стічних вод, що відводяться з населених пунктів. Для водовідведення необхідно забезпечити впровадження сучасних механізмів очистки стічних вод, запобігти скиданню недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти. При виконанні даного завдання особливу увагу необхідно приділити дотриманню екологічних вимог під час розробки будівельної документації населених пунктів
Операційна ціль 2.2. Забезпечення доступних і якісних житлово-комунальних послуг для населення	
2.2.1.1. Будівництво магістральної мережі водопостачання Сонячного і Лиманського районів селища Затока 2.2.1.2. Будівництво магістральної мережі водопостачання на території села Кароліно-Бугаз 2.2.1.3. Поточний ремонт магістральної ме-	Під час відновлення, модернізації та розвитку об'єктів централізованого водопостачання та водовідведення у сільській місцевості рекомендується всебічно контролювати і не допускати збільшення навантаження на підземні і поверхневі водні ресурси. Необхідно забезпечити дотримання санітарно-гігієнічних вимог до якості води, що використовується для потреб питного водопостачання та приготування їжі сільським населенням, та для стічних вод, що відводяться з населених пунктів. Для водовідведення необхідно забезпечити впровадження сучасних механізмів очистки стічних вод, запобігти скиданню недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти.

режі водопостачання по вулиці Приморська села Кароліно-Бугаз 2.2.1.4.Будівництво біостанцій очищення стічних вод на території села Кароліно-Бугаз та реконструкція очисних споруд у селищі Затока 2.2.1.5.Будівництво бювету по вул. Приморська сел. Затока 2.2.2.1.Будівництво каналізаційних напірних колекторів і магістральної мережі водовідведення на території Сонячного та Лиманського районів селища Затока 2.2.2.2.Капітальний ремонт каналізаційної насосної станції по вул. Будівельників, 20 села Кароліно-Бугаз 2.2.3.1.Забезпечення спецтехнікою комунального підприємства «Бугаз»	
--	--

Стратегічна ціль 3. Забезпечення якісних умов життя та розвитку населення

Операційна ціль 3.1. Забезпечення доступної і якісної освіти на всіх рівнях

3.1.1.1.Реконструкція Затоківського закладу дошкільної освіти «Золота рибка» (ясла-садок) з прибудовою захисної споруди цвільного захисту	Під час реконструкції закладів дошкільної та загальної середньої освіти з необхідною інфраструктурою у сільській місцевості рекомендується всебічно контролювати і не допускати збільшення навантаження на підземні і поверхневі водні ресурси. Необхідно забезпечити дотримання санітарно-гігієнічних вимог до якості води, що використовується для потреб питного водопостачання, та для стічних вод, що відводяться.
3.1.2.1.Реконструкція Кароліно-Бугазького закладу загальної середньої освіти з прибудовою будівлі для початкових класів, спортивною залом та стадіоном	
3.1.2.2.Будівництво КЗ «Кароліно-Бугазький дошкільний заклад (ясла-садок) «Сонечко»	

Операційна ціль 3.2. Забезпечення доступної і ефективної системи надання медичних послуг

3.2.1.1.Будівництво реабілітаційного центру по вул. Степовій с. Кароліно-Бугаз (парк	Під час розширення інфраструктурної мережі охорони здоров'я громади у сільській місцевості рекомендується всебічно контролювати і не допускати збільшення навантаження на підземні і поверхневі водні ресурси.
--	--

«Гайок») 3.2.1.2.Будівництво дитячого реабілітаційного центру в селищі Затока	Необхідно забезпечити дотримання санітарно-гігієнічних вимог до якості води, що використовується для потреб питного водопостачання, та для стічних вод, що відводяться.
Оперативна ціль 3.3. Відновлення та розвиток мережі об'єктів надання адміністративних послуг	
3.3.1.1.Реконструкція частини будівлі «ко-лишньої їдальні» під адміністративну будівлю та центр надання адміністративних послуг (ЦНАП)	При створенні центру надання адміністративних послуг необхідно передбачити врахування екологічних питань під час поточної діяльності. Зокрема, щоб: 1) діяльність ЦНАПу здійснювалася на засадах «зеленого офісу», 2) до переліку супроводжуваних послуг, що будуть ним надаватися, включити консультування зі зменшення впливу на довкілля від веденої діяльності.

Джерело: власні напрацювання

Таблиця 7.1 відображає невичерпний перелік рекомендацій, які можна застосувати під час реалізації проектів Плану заходів з реалізації Стратегії для поліпшення його екологічної збалансованості.

Так, для зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання проектів Плану заходів з реалізації Стратегії пропонується реалізація комплексу заходів в розрізі компонентів довкілля, зокрема:

- для зменшення впливу викидів шкідливих речовин (у т.ч. генерованих автомобільним транспортом) в атмосферу на якість повітря та клімат, доцільно створювати зелені насадження обабіч автошляхів;
- для забезпечення екологічної безпеки водних ресурсів у громаді необхідно здійснювати постійний моніторинг та контроль за дотриманням норм водоохоронного законодавства;
- для запобігання забрудненню ґрунтів проводити інженерно-технічні та ґрунтозахисні заходи; створювати захисні зелені насадження вздовж водних об'єктів;
- для запобігання забрудненню території громади ПВ, у т.ч. появи несанкціонованих сміттєзвалищ, необхідно регулярно провадити моніторинг появи стихійних сміттєзвалищ в місцях скупчення населення (громадські простори, осередки дозвілля та рекреації) та їх ліквідувати;
- для збереження зелених насаджень необхідно здійснювати ліквідацію аварійних, фаутих дерев та сухостою; проводити висадку саджанців дерев і квітів, розбивку клумб, квітників тощо в громадських місцях; очищувати території громади від борщівника Сосновського.

Окрім зазначеного, доцільно налагодити співпрацю громадських організацій та органів місцевого самоврядування з міжнародними організаціями та фондами, що співфінансують проекти у сферах екології та охорони довкілля, залучити бізнес до реалізації місцевих екологічних програм і проектів.

На всіх етапах реалізації проектів Плану заходів з реалізації Стратегії вони повинні здійснюватися у відповідності до норм і правил охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я», «Про охорону атмосферного повітря», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про затвердження державних санітарних правил та норм захисту населення від впливу електромагнітного випромінювання», Водного кодексу України, Земельного кодексу України та інших законів, постанов та наказів.

Враховуючи результати аналізу, можна зробити висновок, що проекти Плану заходів з реалізації Стратегії не суперечать цілям екологічної політики, встановленим на національному рівні, та головним пріоритетам регіонального рівня; враховують більшість з них і пропонують комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у т.ч. будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

8.1. Методологія проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 року

ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» ухвалений 20 березня 2018 р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 16, ст. 138) є основою для проведення СЕО проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької територіальної громади до 2027 р.

Законом визначено повноваження суб'єктів СЕО, порядок проведення такої оцінки, транскордонні консультації та інформування про затвердження ДДП та моніторинг його виконання. Зокрема, чітко прописано етапи проведення СЕО (стаття 9), а саме:

- 1) визначення обсягу СЕО;
- 2) складання звіту про СЕО;
- 3) проведення громадського обговорення та консультацій;
- 4) врахування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій;
- 5) інформування про затвердження ДДП;
- 6) моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Також закон визначає обсяг СЕО (ст. 10) та дає характеристику звіту про СЕО (ст. 11).

Методологія СЕО проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ до 2027 року включала шість етапів:

Етап 1 – підготовчий

Ухвалення рішення про проведення СЕО. Рішення щодо проведення СЕО було прийнято Кароліно-Бугазькою сільською радою.

Визначення кола органів влади, які братимуть участь у консультаціях. СЕО передбачає необхідність проведення консультацій з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я, для чого відповідно ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» Кароліно-Бугазькою сільською радою буде забезпечена можливість надати зауваження та пропозиції до проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ та екологічного звіту з його СЕО.

Визначення кола заінтересованих сторін і необхідного ступеня залучення громадськості до участі та консультацій. Відповідно до Протоколу про СЕО для підвищення прозорості процесу СЕО, забезпечення можливості виявлення потенційного конфлікту цінностей різних соціальних груп, які потенційно можуть постраждати від погіршення стану довкілля, і тих, для кого збереження довкілля - одне з основних видів діяльності (науковці, представники громадських екологічних організацій, освітяни), а також гарантії, що важливі для громадськості питання будуть розглянуті під час визначення сфери охоплення СЕО, проект Плану заходів Стратегії та екологічний звіт з його СЕО будуть своєчасно доведені до їх відома.

Інформування громадськості. Вимоги щодо інформування громадськості сформульовані в ст. 5 «Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» (Орхуська конвенція). Інформування громадськості - важлива складова на всіх етапах СЕО. На підготовчому етапі громадськість поінформовано про початок СЕО.

Етап 2 - визначення сфери охоплення СЕО

Визначення ключових регіональних екологічних проблем. Для зосередження СЕО на тих складових довкілля, які важливі для ТГ, виконаний огляд її екологічних проблем. Для визначення пріоритетності екологічних проблем ТГ з'ясовано:

1) Які проблеми найдавніші та найбільш значущі?

2) Які зміни відбуваються в довкіллі?

3) Яка історія та витoki цих проблем? Визначені головні екологічні проблеми ТГ на основі наявних аналітичних матеріалів.

Визначення просторових і часових меж оцінки. Просторовий масштаб оцінки охоплює природні, соціально-економічні, культурні ресурси ТГ та взаємозв'язки між ними.

Проведення консультацій з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я щодо того, яка інформація включається до екологічного звіту. Згідно ст. 8 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» Кароліно-Бугазькою сільською радою було оприлюднено Заяву про визначення обсягу СЕО проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазькою ТГ шляхом її спрямування до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України через Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема».

Етап 3 - оцінка екологічної ситуації на території громади

Збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників. Визначені складові довкілля, на яких зосереджено увагу СЕО. Визначені ключові показники, які характеризують стан складових довкілля і дозволяють прийняти рішення, оцінити зміни у довкіллі, зосередивши увагу на тих параметрах, які реагуватимуть на зміни і створюватимуть зворотній зв'язок, а також тих, моніторинг яких ефективний. Зібрана інформація дозволяє оцінити поточний стан довкілля.

Проведення аналізу трендів стану довкілля. Основою для початку розробки документації з СЕО є якісна оцінка екологічних проблем ТГ в минулому (з наголосом на головні тенденції та очікувані проблеми). Такий аналіз дозволяє оцінити альтернативи пропонованій стратегії розвитку ТГ, обумовлені об'єктивними тенденціями зміни стану довкілля.

Етап 4 - проведення СЕО (оцінка запропонованих заходів щодо впливу на довкілля та відповідність національним цілям і екологічним програмам та планам області)

Оцінка ступеню врахування національних цілей та екологічних програм і планів в проектах Плану заходів з реалізації Стратегії. Оцінено ступінь врахування природоохоронних національних цілей та програм і планів громади в рамках пропонованого проекту Плану заходів з реалізації Стратегії. Для цього використано екологічне законодавство, стратегічні документи національної екологічної політики, документи державного планування та екологічні програми та плани громади.

Визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру. В громаді присутні як антропогенні, так і природні чинники змін, до яких відносять також управлінські дії. Зміни екологічної ситуації в громаді обумовлені синергічною взаємодією економічних, адміністративних, демографічних і соціально-культурних чинників, а також рівнем розвитку промисловості, науки і технологій. Чинниками змін в громаді є розширення та скорочення галузей економіки (енергетики, переробної промисловості тощо); зміна моделі міського розвитку; розширення або звуження взаємодії між органами державної влади, органами місцевого самоврядування,

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

бізнесом і громадськими організаціями; зміни чисельності населення в громаді тощо. Виокремлено чинники рівня громади і чинники, пов'язані з регіональними, національними, міжнародними та глобальними впливами. Чинники більш високого (надрегіонального) рівня пов'язані з національною політикою та міжнародними угодами, спрямованими на збалансований розвиток, збереження біорізноманіття, протидію зміні клімату.

Оцінка впливу проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на складові довкілля. Для конкретних заходів і проектів Плану заходів з реалізації Стратегії, що мають територіальну прив'язку, оцінено їх вплив на складові довкілля (на атмосферне повітря, воду, ґрунти, природні ресурси, флору і фауну). Для заходів і проектів Плану заходів з реалізації Стратегії, для яких неможливо чітко визначити територіальну прив'язку, оцінка впливу проектів Плану заходів з реалізації Стратегії ґрунтується на експертній оцінці. При цьому оцінені прямі, непрямі, другорядні, сукупні, синергічні, короткотермінові, тимчасові та довготривалі впливи.

Оцінки впливу проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на стан здоров'я та добробут населення. Для конкретних заходів і проектів Плану заходів з реалізації Стратегії, що мають територіальну прив'язку, оцінений їх вплив на стан здоров'я та добробут населення (небезпека для здоров'я населення, соціально-економічні наслідки, поведження з відходами, транспорт, розвиток інфраструктури, естетичні характеристики території, використання ландшафтів для рекреаційних цілей тощо). Для проектів Плану заходів з реалізації Стратегії, для яких неможливо чітко визначити територіальну прив'язку, вплив проектів Плану заходів з реалізації Стратегії ґрунтується на експертній оцінці експертів з СЕО. При цьому оцінені прямі, непрямі, другорядні, сукупні, синергічні, короткотермінові, тимчасові та довготривалі впливи.

Етап 5 - розробка документації з СЕО та передача на затвердження

Підготовка екологічного звіту з СЕО результатів реалізації проекту Плану заходів. В екологічному звіті відображені всі етапи СЕО. На основі проведеного аналізу результатів реалізації проектів Плану заходів визначені їх потенційні негативні впливи на довкілля та здоров'я населення.

Обговорення документації, збір і врахування пропозицій зацікавлених органів влади та громадськості. Для ознайомлення громадськості з результатами СЕО та збору пропозицій зацікавлених органів влади та громадськості до проектів Плану заходів зацікавленим органам влади оприлюднено для оцінки правильності організації СЕО та якості документації з СЕО проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ до 2027 року та звіт з його СЕО.

Зміст звіту про СЕО визначався змістом та характером пропозицій, сформованих у ході розробки проекту Плану заходів із реалізації Стратегії розвитку кароліно-Бугазької ТГ до 2027 року з урахуванням сучасних знань і методів оцінювання.

З огляду на стратегічний характер такого виду ДДП як Звіт про СЕО проекту Плану заходів, ключове значення у його виконанні мали методи стратегічного аналізу. Насамперед, аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зв'язків з іншими ДДП. Відповідність пропозицій проекту Плану заходів з реалізації Стратегії загальним цілям охорони довкілля та забезпечення безпечного для здоров'я населення середовища існування дозволило встановити застосування цільового аналізу при проведенні СЕО.

Також проведено аналіз та оцінку ймовірних наслідків виконання проектів, як на окремі компоненти довкілля (ґрунти, поверхневі та підземні водні ресурси, атмосферне повітря, рослинний і тваринний світ), так і на комплексні умови території – стан довкілля, збереження біорізноманіття, раціональність використання наявних ресурсів, розвиток природних процесів, а також вплив на здоров'я населення.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

Оцінка кумулятивних ефектів дозволила оцінити як сукупний (кумулятивний), так і накладений (синергічний) вплив минулих, поточних та проектних чинників.

Для здійснення СЕО використаний метод експертних оцінок, суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів, та метод екстраполяції, який полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

При цьому здійснювалось:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників;
- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
- проведення оцінки потенційного впливу цілей на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

В процесі аналізу стану навколишнього середовища були використані статистичні та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на національному та регіональному рівнях.

Особливе значення для аналізу та моделювання просторового розвитку відіграють геопросторові дані, тобто дані з чіткою географічною прив'язкою. Це стосується як інформації щодо природних умов та ресурсів, розвитку небезпечних природних процесів, так і структури землекористування та територій зі встановленим режимом використання (природоохоронні території, зони санітарної охорони, охоронні зони, санітарно-захисні зони тощо).

Участь громадськості - один з ключових принципів СЕО. Участь громадськості та інших зацікавлених сторін в СЕО - гарантія запобігання можливостям прийняття органами влади таких стратегічних рішень, які можуть обмежити екологічні права та інтереси громадян.

При проведенні СЕО проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ до 2027 року участь громадськості забезпечена через оприлюднення проекту Плану заходів з реалізації Стратегії з його Стратегічною екологічною оцінкою.

Розробка остаточного проекту документації з СЕО та передача в Кароліно-Бугазьку сільську раду для розгляду та ухвалення. Розробники СЕО в разі необхідності забезпечують врахування в екологічному звіті з СЕО рекомендації зацікавлених органів влади та громадськості (громадських організацій). Невраховані рекомендації також відображаються в документації з СЕО з поясненням причин неврахування. Екологічний звіт, розроблений в процесі СЕО, передається Кароліно-Бугазькій сільській раді для розгляду та ухвалення в якості політики розвитку громади.

Забезпечення доступу громадськості до розробленої документації. Розроблена документація з СЕО розміщується на веб-сайті Кароліно-Бугазької сільської ради поряд із проектом Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку кароліно-Бугазької ТГ до 2027 р.

Етап 6 - моніторинг фактичного впливу впровадження проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на довкілля

Створення системи моніторингу та оцінки впливу проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на довкілля. Документація з СЕО містить пропозиції щодо організації системи моніторингу впливу впровадження проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на довкілля. Ця система враховує той факт, що планування розвитку громади процес поступовий і залежить від розробки та схвалення проекту Плану заходів з реалізації Стратегії, відбору проектів і програм з їх реалізації, моніторингу фактичного впливу та запуску нового циклу планування. СЕО - складова всіх етапів планування. В зв'язку з цим хід реалізації проекту

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року
Плану заходів має контролюватися з врахуванням:

1) показників, що характеризують виконання природоохоронних заходів під час реалізації проекту Плану заходів з реалізації Стратегії;

2) результатів ОВД окремих проектів, які виконуватимуться в рамках Плану заходів з реалізації Стратегії. Результати такого моніторингу необхідно враховувати під час оновлення проекту Плану заходів з реалізації Стратегії або підготовки нових стратегічних документів.

Утворення робочого органу з моніторингу впливу проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на довкілля. Для моніторингу впливу проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на довкілля має бути створений робочий орган, який може функціонувати у складі робочої групи з моніторингу виконання проекту Плану заходів з реалізації Стратегії. До його складу можуть увійти автори-виконавці та експерти з CEO, а також представники громадськості. Робочий орган з моніторингу має забезпечити доступ громадськості та органів влади до результатів моніторингу.

Таким чином проект Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку кароліно-Бугазької ТГ до 2027 року розроблений на середньоостроковий період, відповідає методичним рекомендаціям із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затвердженим наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, методичним рекомендаціям щодо врахування кліматичного компонента в документах державного планування та під час здійснення стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля, затвердженим наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 31.10.2024 № 1382, постанові КМУ від 16.12.2020 № 1272 «Про Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення», та є плановим документом.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації проекту Плану заходів вказує на те, що його реалізація негативно не вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, здоров'я населення.

Під час підготовки Звіту про CEO визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки довкілля.

Ускладнення. У ході CEO було виявлено низку обмежень, зокрема:

- ☐ недостатність детальної просторової інформації про природоохоронні території та стан окремих екосистем на рівні громади;
- ☐ відсутність локальних індикаторів моніторингу стану довкілля, які дозволили б оцінити ефективність заходів у динаміці;
- ☐ обмеженість технічних засобів та ресурсів для моделювання кумулятивних впливів, зокрема у сферах впливу на ґрунти, кліматичні ризики та біорізноманіття.

Зокрема, як зазначено в доповіді про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2024 році, у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України згідно положення пункту 1 ЗУ «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни» від 03.03.2002 № 2115-IX фізичним особам, фізичним особам-підприємцям, юридичним особам під час воєнного стану або стану війни та протягом трьох місяців після його припинення надано право не подавати статистичну звітність. Враховуючи зазначене, частина респондентів скористалася правом і не в повному обсязі подавала до органів державної статистики статистичні звіти, що негативно вплинуло на репрезентативність статистичних даних та неуможливило формування повної та об'єктивної статистичної інформації.

Незважаючи на ці складнощі, оцінку було здійснено на основі наявних даних та з урахуванням принципу обережності.

У контексті CEO проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розглядалися песимістичний, базовий та оптимістичний сценарії розвитку. За песимістичним сценарієм проект Плану

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

заходів з реалізації Стратегії не затверджується та більшість зовнішніх загроз і багато внутрішніх проблем з високою ймовірністю погіршать існуючу екологічну ситуацію.

Припущення песимістичного сценарію зосереджені на невдачах у досягненні економічної спроможності, проблемах з розвитком інфраструктури та погіршенні якості життя в громаді. Відсутність інвестицій і недостатній розвиток підприємництва призведуть до економічного занепаду громади, збільшуючи її залежність від дотацій та обмежуючи можливості для економічного зростання. Затримки в модернізації інфраструктури та недостатнє фінансування проєктів з ремонту та будівництва об'єктів призведуть до зниження якості комунальних послуг, погіршення стану доріг та недостатнього благоустрою. Застаріла інфраструктура і недофінансовані комунальні служби створять умови для погіршення життя мешканців і збільшення соціальних проблем.

У сфері забезпечення якісних умов життя відсутність ефективних освітніх і медичних послуг, а також обмежені можливості для фізичної активності та культурного розвитку, посилять соціальні нерівності і зниження рівня життя. Відтік молоді, старіння населення та соціальна напруга сприятимуть зростанню проблем, таких як поширення шкідливих звичок та збільшення соціальної роз'єднаності.

Тому песимістичний сценарій призведе до занепаду економічної і соціальної інфраструктури громади, погіршення умов життя мешканців і зменшення їхнього добробуту. Таким чином, навіть за несприятливих умов, громада повинна активно реалізовувати найбільш нагальні проєкти Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку, щоб підтримувати свою життєздатність і забезпечувати мінімально необхідний рівень функціонування та підтримання якості життя мешканців.

Натомість інші два сценарії можливого розвитку громади, - базовий та оптимістичний, які є описом послідовності подій від теперішнього до майбутнього стану розвитку громади, ґрунтуються на стримано-оптимістичних припущеннях розвитку.

Припущення базового сценарію зосереджені на частковому досягненні економічної спроможності, певному прогресі в розвитку інфраструктури та забезпеченні відносно стабільної якості життя в громаді.

Попри зниження економічної активності бізнесу, він все ж адаптується до поточних умов і поступово розвивається, створюючи нові робочі місця і зберігаючи наявні. У сфері інфраструктури спостерігається поступове покращення умов проживання мешканців. Незважаючи на обмежені ресурси, громада поступово модернізує свою інфраструктуру, покращує комунальні послуги і зберігає культурну та історичну спадщину. У сфері забезпечення якості життя та розвитку населення, значний прогрес досягнуто в освіті та наданні медичних послуг, що дозволяє посилювати сильні сторони громади, та підвищувати громадську свідомість та соціокультурну активність населення. Проте існують ризики, пов'язані зі старінням населення, депопуляцією та незадовільним ментальним станом мешканців, що вимагають уваги.

Тому у базовому сценарії, попри певні виклики, громада демонструє здатність підтримувати стабільний рівень розвитку. Ресурси й зусилля спрямовуються не лише на збереження та відновлення наявного, але й на поступове впровадження нових ініціатив. Проте для цього важливо безперервно працювати над реалізацією найважливіших проєктів.

Припущення оптимістичного сценарію зосереджені на досягненні високого рівня економічної спроможності, розвиненої інфраструктури та високих стандартів якості життя в громаді. Зростання інвестиційної привабливості та успішний розвиток підприємництва створять економічну незалежність громади, що призведе до значних економічних успіхів. Завдяки реалізації проєктів модернізації інфраструктури, включаючи вдосконалення комунальних мереж, будівництво нових об'єктів та покращення благоустрою, громада отримає сучасну та надійну інфраструктуру, що відповідає міжнародним стандартам. Одночасно, забезпечення високих стандартів якості життя через доступну освіту, ефективну медичну допомогу, розвинену спортивну інфраструктуру, розвинену сферу управління відходами та адаптацію до зміни клімату покращить умови проживання мешканців, підвищить їхній комфорт і безпеку.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

Реалізація цих цілей забезпечить стійкий розвиток громади, підвищення кадрової та професійної спроможності, а також процвітання місцевого бізнесу. Крім того, ці досягнення зменшать відтік населення, сповільнять його старіння та зроблять громаду привабливішою для проживання, забезпечуючи її динамічний розвиток та зростання якості життя.

В інтересах ефективного розвитку громади та підвищення якості життя її населення найсприятливішим варіантом буде затвердження оптимістичного сценарію розвитку.

Це означає, що Стратегія не потребує альтернативних цілей та пріоритетів, а також альтернативних варіантів розвитку.

В інтересах ефективного розвитку ТГ та підвищення якості життя її населення найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованого варіанту Плану заходів з реалізації Стратегії.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання проекту ДДП для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення

Обов'язковою складовою процесу виконання документа державного планування є моніторинг наслідків його виконання для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення, а також для своєчасного вжиття заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення ймовірних негативних наслідків виконання документа державного планування, а в разі виявлення непередбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків, - вжиття заходів для їх усунення.

Моніторинг проводиться згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення (затвердженим Постановою КМУ від 16.12.2020 № 1272 зі змінами, затвердженими Постановою КМУ від 02.05.2023 № 430). Відповідно пункту 5 зазначеного Порядку для забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля визначено:

1.Зміст заходів для здійснення моніторингу та строки їх виконання. Моніторинг фактичного впливу на довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я під час реалізації проектів Плану заходів з реалізації Стратегії буде здійснюватися Кароліно-Бугазькою сільською радою, яка визначатиме перелік індикаторів, забезпечить доступ до вихідних даних та результатів моніторингу.

Для проведення моніторингу будуть виконуватися наступні заходи:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників, зокрема визначених для оцінки досягнення Цілей сталого розвитку України до 2030 року (затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722), порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками – 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження (у разі виявлення перевищень минулорічних показників проводитиметься аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів, визначених Планом заходів з реалізації Стратегії);
- порівняння захворюваності населення з минулорічними показниками – 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження (у разі виявлення перевищень минулорічних показників проводитиметься аналіз зв'язку з реалізацією заходів, передбачених проектом Плану заходів з реалізації Стратегії).

Здійснення цих заходів забезпечуватиме можливість:

- виявлення наслідків виконання проекту Плану заходів з реалізації Стратегії для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;
- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням проекту Плану заходів з реалізації Стратегії;
- виявлення непередбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання проекту Плану заходів з реалізації Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії, період його реалізації та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання визначених в ньому завдань. Водночас вплив на довкілля проектів Плану заходів, скерованих на досягнення цілей Стратегії, виконання яких передбачає проведення СЕО відповідно ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку», будуть моніторитися окремо під час їх реалізації та після їх завершення.

2. Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та їх цільові значення відповідно до кожного з визначених у звіті про СЕО наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення. Моніторинг наслідків виконання проектів Плану заходів з реалізації Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, базується на відстеженні певних показників (індикаторів) в розрізі компонентів довкілля (таблиця 9.1).

Таблиця 9.1. Екологічні індикатори моніторингу виконання проекту Плану заходів з реалізації Стратегії

№ з/п	Індикатор	Проекти Плану заходів	Наявність моніторингових даних
Забруднення атмосферного повітря			
1.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферу від стаціонарних джерел викидів, тис. т	2.2.4.1	+
2.	Викиди забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення, тис.т	2.3.1.1 2.3.1.2 2.3.2.1 2.3.3.1 2.3.3.2	+
Водні ресурси			
3.	Забрано води з природних водних об'єктів, млн. м ³	2.1.1.1 2.2.1.1 2.2.1.2 2.2.1.3 2.2.1.5	+
4.	Спожито свіжої води, млн. м ³	2.1.1.1 2.2.1.1 2.2.1.2 2.2.1.3 2.2.1.5	+
5.	У поверхневі води скинуто очисними спорудами громади стічних вод, млн. м ³	2.2.1.4 2.2.2.1 2.2.2.2	+
6.	Відсоток централізованого водопостачання населених пунктів громади, %	2.1.1.1 2.2.1.1 2.2.1.2 2.2.1.3	+
7.	Відсоток централізованого водовідведення в населених пунктах громади, %	2.2.1.4 2.2.2.1 2.2.2.2	+
Земельні ресурси та біорізноманіття			
8.	Відсоток заповідності території громади, %	2.4.3.1 2.4.3.2 2.4.3.3	+
9.	Площа зелених насаджень громади, га	2.4.2.1 2.4.2.2 2.4.2.3 2.4.3.1 2.4.3.2 2.4.3.3	+
Енергетика			
10.	Річний обсяг споживання електричної енергії в громаді, млн. кВт. год.	2.1.1.1 2.2.4.1 2.2.5.1	+
11.	Річний обсяг споживання електричної енергії населенням, млн. кВт. год	2.1.1.1 2.2.4.1 2.2.5.1	+
12.	Річний обсяг споживання природного газу населенням, млн. м ³	2.1.1.1 2.2.4.1	+
Відходи			
13.	Річний обсяг утворення ПВ на території громади, тис. т	2.1.1.1 2.2.3.1 3.5.1.1 3.5.2.1	+
14.	Обсяг видалених відходів, тис. т	2.1.1.1 2.2.3.1 3.5.1.1 3.5.2.1	+
15.	Частка використання відходів як вторинної сировини, %	3.5.1.1 3.5.2.1	+
16.	Охоплення населення послугами зі збирання ПВ	2.1.1.1 2.2.3.1 3.5.1.1 3.5.2.1	+
17.	Обсяг утворених та накопичених промислових відходів, млн. т	3.5.2.1	+
Громадське здоров'я			
18.	Народжуваність	2.4.3.5 3.2.1.2	+
19.	Загальна смертність	1.1.1.1 2.4.3.5 3.1.2.1 3.2.1.1	+
20.	Природний приріст (скорочення)	1.1.1.1 2.4.3.5 3.1.2.1 3.2.1.1 3.2.1.2	+
21.	Смертність дітей до 1 року на 1000 народжених живими	3.2.1.2	+
22.	Захворюваність населення громади за віковими категоріями	1.1.1.1 2.4.1.1 2.4.3.4 2.4.3.5 3.1.2.1 3.2.1.1	+
23.	Поширеність хвороб за класами	3.2.1.1 3.2.1.2	+

№ з/п	Індикатор	Проекти Плану заходів	Наявність моніторингових даних
Інші показники			
27.	Кількість екологічних публікацій та соціальної реклами природоохоронного спрямування, поширених в ЗМІ	1.1.1.1	+
28.	Кількість курсів та програм екологічного спрямування закладів загальної середньої, позашкільної та вищої освіти	1.1.1.1	+
29.	Кількість проектів екологічного спрямування вирішення проблем ТГ	2.2.1.1-2.2.1.5 2.2.2.1-2.2.2.2 2.2.4.1 2.2.5.1 2.4.1.1 2.4.2.1-2.4.2.3 2.4.3.1-2.4.3.5 3.2.1.1 3.2.1.2 3.5.1.1 3.5.2.1	+

Джерело: власні напрацювання

Перелік показників (індикаторів) для здійснення моніторингу проекту Плану заходів з реалізації Стратегії, орієнтовний (невичерпний) і, за потреби, може бути змінений (зменшений або доповнений).

3. Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації проекту Плану заходів з реалізації Стратегії вказує на те, що її реалізація позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, здоров'я населення тощо.

Водночас під час виконання ДДП в результаті моніторингу реалізації його цілей можуть бути виявлені впливи на довкілля, у т.ч. на здоров'я населення, які матимуть прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення. У такому разі перелік індикаторів для моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, в т.ч. здоров'я населення, доповнюється відповідними індикаторами, які дозволять об'єктивно оцінити та відстежити зміни.

4. Методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати. Під час реалізації проекту Плану заходів з реалізації Стратегії відстежуватимуться екологічні загрози для довкілля шляхом спостережень та збору наявних статистичних та звітних даних про стан довкілля, про наслідки для довкілля та здоров'я населення, які виникатимуть в результаті реалізації проекту Плану заходів з реалізації Стратегії. Отримані показники аналізуватимуться та об'єктивно оцінюватимуться шляхом порівняння наявних значень з нормативними (встановленими нормативно-правовими актами) та/або з цільовими значеннями.

5. Періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями. Відповідно ст. 17 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» моніторинг наслідків виконання ДДП, у т.ч. для здоров'я населення, оприлюднюватиме 1 раз на рік Кароліно-Бугазька сільська рада на своєму офіційному веб-сайті, вноситиме до Єдиного реєстру SEO та у разі виявлення непередбачених звіт про SEO негативних наслідків для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення, вживатиме заходів для їх усунення.

6. Засоби і способи виявлення наслідків для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання ДДП, не передбачених звіт про SEO, включають:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про вплив реалізації ДДП на довкілля, в т.ч. здоров'я населення;
- отримання інформації, що використовуватиметься для удосконалення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості SEO);
- перевірка дотримання екологічних норм, встановлених відповідними органами влади;

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади Одеської області до 2027 року

- відстеження процесу виконання ДДП відповідно до ухвалених в ньому цілей та завдань, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків для довкілля, в т.ч. здоров'я населення.

У разі виявлення відхилень від нормативних показників складових довкілля виконуватиметься аналіз захворюваності населення громади з метою виявлення негативного впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, використовуючи в т.ч. статистичні дані.

У разі, коли під час здійснення моніторингу виявлятимуться непередбачені звітом про СЕО негативні наслідки реалізації проекту Плану заходів з реалізації Стратегії для довкілля, у т.ч. для здоров'я мешканців громади, Кароліно-Бугазька сільська рада вживатиме заходів для їх усунення, а також розглядатиме пропозиції щодо внесення змін до Плану заходів з реалізації Стратегії для запобігання подібним негативним наслідкам у майбутньому. У разі внесення суттєвих змін до Плану заходів з реалізації Стратегії, вони підлягатимуть СЕО.

Кароліно-Бугазька сільська рада протягом 5-и робочих днів з дня затвердження проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розміщує на своєму офіційному веб-сайті та в Єдиному реєстрі СЕО Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України затверджений План заходів з реалізації Стратегії, рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Плану заходів з реалізації Стратегії, і повідомляє про це орган, зазначений у статті 6 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку».

Для організації моніторингу використовуються існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони спеціально удосконалюються для цілей СЕО. Вибираються такі методи моніторингу, які доступні і найкращим чином пристосовані для перевірки того, чи відповідає той вплив на довкілля та здоров'я населення, який спостерігається, припущенням і висновкам, зробленим в процесі СЕО. Крім того, важливим критерієм для вибору методів є можливість раннього виявлення непередбаченого негативного впливу від реалізації проекту Плану заходів з реалізації Стратегії, що дозволить вжити своєчасні заходи щодо виправлення ситуації.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля та здоров'я населення

Проекту Плану заходів з реалізації Стратегії відповідає положенням:

Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з ін. сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII;

Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, ратифікованої Законом України від 29 жовтня 1996 року № 435/96-ВР;

Паризької Угоди, ратифікованої Законом України від 14 липня 2016 року № 1469-VIII;

резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року № 70/1 «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року»;

Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»,

а також Європейському закону про клімат (European climate law, 2021),

не містить конкретних проєктів господарської діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля сусідніх держав, і які потребують надання документів дозвільного характеру на їх провадження, а також не визначає місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів. Відтак СЕО проекту Плану заходів з реалізації Стратегії не потребує транскордонних консультацій щодо ймовірних наслідків від його реалізації для довкілля, в т.ч. здоров'я населення, зачеплених держав (сусідніх країн). Водночас заходи, які будуть скеровані на виконання завдань та досягнення цілей проекту Плану заходів з реалізації Стратегії, і відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля та/або проведенню СЕО відповідно Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», окремо проходитимуть процедуру оцінки впливу на довкілля, в т.ч., за потреби, щодо транскордонних наслідків для довкілля та здоров'я населення зачеплених держав, до прийняття рішення про їх реалізацію.

При цьому питання транскордонних наслідків для довкілля було би ускладнене за будь-яких умов через те, що процедура транскордонних консультацій не врегульована міждержавними домовленостями.

Резюме нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію

Одним із інструментів забезпечення збалансованості проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької ТГ до 2027 року є проведення в процесі його розробки стратегічної екологічної оцінки (СЕО).

СЕО проекту Плану заходів проводилася за методологією країн ЄС і включала:

- визначення ключових регіональних екологічних проблем;
- аналіз трендів стану довкілля регіону;
- аналіз відповідності Проекту Плану заходів з реалізації Стратегії визначеним екологічним цілям;
- експертну оцінку ймовірного впливу Проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на складові довкілля;
- рекомендації щодо реалізації окремих проектів Плану заходів з реалізації Стратегії.

Запропонований проектом Плану заходів з реалізації Стратегії сценарій розвитку ТГ прийнятний з точки зору збалансованості, а його реалізація за умови дотримання екологічних вимог, не передбачає появу нових негативних наслідків для довкілля, не сприятиме збільшенню антропогенного навантаження на нього.

Проекти Плану заходів з реалізації Стратегії загалом не спрямовані на збільшення впливів на довкілля. Вони узгоджуються з державними та регіональними екологічними цілями, визначеними ЗУ «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» та Стратегією формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року та Операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках, затверджених Розпорядженням КМУ від 30 травня 2024 р. № 483-р, а також з Стратегією відновлення та розвитку Одеської області на 2021-2027 роки (затвердженою рішенням Одеської обласної ради від 06.06.2025 № 768-VIII) та Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2027 року.

Водночас реалізація більшості заходів проекту Плану заходів з реалізації Стратегії сприятиме покращенню екологічної ситуації в громаді.

Ймовірність того, що реалізація проекту Плану заходів з реалізації Стратегії призведе до таких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, - незначна.

Таким чином, поєднання у Плані заходів з реалізації Стратегії проектів, спрямованих на заохочення економічного зростання та капіталовкладень в громаду, із проектами, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на довкілля, забезпечуватиме розвиток Кароліно-Бугазької громади як громади високої якості життя та безпечного довкілля.

В рамках реалізації ДДП – СЕО проекту Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Кароліно-Бугазької сільської територіальної громади до 2027 року можливих транскордонних негативних наслідків не виявлено.

Передбачено здійснення моніторингу ефективності його впровадження за допомогою екологічних індикаторів. Це важлива складова контролю реалізації проекту Плану заходів з реалізації Стратегії на довкілля та необхідна передумова забезпечення збалансованості розвитку ТГ з врахуванням екологічних норм.

Експерт доцент кафедри:

біології, здоров'я людини та фізичної терапії;
документальних комунікацій та менеджменту
Рівненського державного гуманітарного університету
кандидат економічних наук за спеціальністю
«Економіка природокористування та охорони
навколишнього середовища», голова президії
Рівненської обласної організації
Українського товариства охорони природи

Борис БЕРТАШ

Список джерел

1. Бабиченко В.Н., Барабаш М.Б., Логвинов К.Т. і інші. Природа Украинской ССР. Климат. Киев: Наукова думка, 1984. 232 с.
2. Водний кодекс України, № 214/95-ВР від 06.06.1995 // Відомості Верховної Ради України, 1995, № 24. - ст. 189.
3. Водно-болотні угіддя України / за ред. Г.Б.Марушевського, І.С.Жарук. Київ: Чорноморська програма «Ветландс Інтернешнл», 2006. 312 с.
4. Державні будівельні норми України. Проектування. ДБН А.2.2-1-2003 «Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд» (2004). – [Електронний ресурс] – режим доступу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=25521.
5. Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів: постанова Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 року №816. – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2023-%D0%BF#Text>.
6. Директива 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 року «Про оцінку впливу на стан навколишнього природного середовища окремих проектів та програм». – [Електронний ресурс] – режим доступу: https://zakon.isu.net.ua/files/dyrektyva_2001.doc.
7. Дідух Я.П. та ін. Геоботанічне районування. *Національний атлас України*. Київ: ДНВП «Картографія», 2007. С. 197.
8. Дюсик И. Стратегическая экологическая оценка концепций регионального развития. Том 1: методология / Ири Дюсик, Даниэль Росеки, Войцех Выналек. — Министерство экологии Чешской Республики. – [Електронний ресурс] – режим доступу: http://archive.rec.org/REC/Programs/EnvironmentalAssessment/pdf/Czech_SEA_Meth_RU.pdf.
9. Земельний кодекс України № 2768-III від 25 жовтня 2001 року. // Відомості Верховної Ради України, 2002, № 3-4, ст. 27.
10. Канааш О.П., Медведєв В.В. Агрогрунтове районування. *Національний атлас України*. Київ: ДНВП «Картографія», 2007. С. 194.
11. Карамушка В.І. Екологічна збалансованість стратегічних ініціатив і проектів (інтегрування довільних аспектів у стратегічне планування та проектну діяльність): практ. посібник / Віктор Карамушка. – К.: К.І.С., 2012. – 138 с.
12. Лісовий кодекс України № 3853-XII від 21.01.1994 // Відомості Верховної Ради України, 1994, № 17, ст. 100.
13. Маринич О.М. та ін. Фізико-географічне районування. *Національний атлас України*. Київ: ДНВП «Картографія», 2007. С. 228-229.
14. Національна Стратегія для впровадження СЕО та реалізації вимог СЕО Протоколу СЕК ООН: Україна (травень 2006 р.), 2006. – [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/eia/documents/SEA_CBNA/Ukraine_strategy_uk.pdf.
15. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України № 2801-XII від 19 листопада 1992 року // Відомості Верховної Ради України, 1993, № 4, ст. 19.
16. Пособие по применению Протокола ЕЭК ООН по стратегической экологической оценке. Заключительная версия (февраль 2011 г.). Организация Объединенных Наций и Региональный Экологический Центр по Центральной и Восточной Европе. – 2011. – 273 с. – [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/eia/sea_manual/documents/SEA_Manual_final_Feb2011_ru.pdf.
17. Природа Украинской ССР. Почвы / под ред. Н.Б.Вернандер. Киев: Наук. думка, 1986. 214 с.

18. Природа Украинской ССР. Растительный мир / под ред. А.М.Маринича. Киев: Наук. думка, 1985. С. 34-40.
19. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022, затверджений Законом України № 2102-IX від 24.02.2022 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
20. Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Одеської області: Розпорядження Кабінету Міністрів України, № 725-р від 12 червня 2020 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/725-2020-%D1%80#Text>.
21. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій: Закон України, № 2389-IX від 09 липня 2022 року. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text>.
22. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України, № 1602-III від 23.03.2000 // Відомості Верховної Ради України, 2000. - № 25. - ст. 195.
23. Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція): Конвенція Європейської Економічної Комісії ООН від 23-25 червня 1998 року. – [Електронний ресурс] – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text.
24. Про екологічну експертизу: Закон України, № 45/95-ВР від 9 лютого 1995 р. // Відомості Верховної Ради України, 1995. - № 8. - ст. 54.
25. Проект змін до Державної Плану заходів з реалізації Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України № 695 від 5 серпня 2020 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/news/35001.html>.
26. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України, №4004-XII від 24 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України, 1994, № 27. - ст. 218.
27. Про засади державної регіональної політики: Закон України, № 156-VIII від 05.02.2015 // Відомості Верховної Ради України, 2015. - № 13. - ст. 90.
28. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»: наказ Міністерства охорони здоров'я України № 400 від 12.05.2010, зареєстрований в Міністерстві юстиції України за № 452/17747 від 01 липня 2010 р. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0452-10#Text>.
29. Про затвердження державних санітарних правил та норм захисту населення від впливу електромагнітного випромінювання: наказ Міністерства охорони здоров'я України № 239 від 01.08.1996, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 29 серпня 1996 р. за №488/1513. – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0488-96#Text>.
30. Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України № 79 від 31 березня 2016, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26 квітня 2016 року за № 632/28762. – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0632-16#Text>.
31. Про затвердження методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України, № 296 від 10.08.2018 – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/FN045244>.

32. Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 443-р від 21.04.2021 – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/443-2021-%D1%80#Text>.
33. Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією: наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України № 309 від 22.12.2022 зі змінами). – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1668-22#Text>. Онлайн карта: <https://www.tdukr.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=a1cf75d784924d3a83986f33ce1f830a>.
34. Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану (зі змінами): Постанова Кабінету Міністрів України № 590 від 09.06.2021 - [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-%D0%BF#Text>.
35. Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів: Постанова Кабінету Міністрів України, № 932 від 11.11.2015 – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF#Text>.
36. Про затвердження Програми діяльності Кабінету міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України № 849 від 29.09.2019 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/849-2019-%D0%BF#Text>.
37. Про затвердження Регіональної екологічної мережі Одеської області: рішення Одеської обласної ради від 20 травня 2011 року № 136-VI – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://oblrada.od.gov.ua/wp-content/uploads/136-VI.pdf>.
38. Про затвердження Схеми планування території Одеської області: рішення Одеської обласної Ради від 24.04.2013 № 775-VI. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://oblrada.od.gov.ua/wp-content/uploads/775-VI.pdf>.
39. Про інвестиційну діяльність: Закон України, №1560-XII від 18.09.1991 // Відомості Верховної Ради України, 1991. - № 47. - ст. 646.
40. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України, № 280/97-ВР від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України, 1997. - № 24 - ст. 170.
41. Про місцеві державні адміністрації: Закон України, № 586-XIV від 09.04.1999 // Відомості Верховної Ради України, 1999. - № 20-21. - ст. 190.
42. Про надра: Кодекс України № 133/94-ВР від 27.07.1994 // Відомості Верховної Ради України, 1994, № 36, ст. 341.
43. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 р.: Закон України, № 2697-VIII від 28.02.2019 // Відомості Верховної Ради України, 2019. - № 16 - ст. 70.
44. Про охорону атмосферного повітря: Закон України № 2707-XII від 16 жовтня 1992 року // Відомості Верховної Ради України, 1992, № 50, ст. 678.
45. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України, № 1268-XII від 26.06.1991 // Відомості Верховної Ради України, 1991, № 41, ст. 547.
46. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України, № 2059-VIII від 23.05.2017 // Відомості Верховної Ради України, 2017. - № 29 - ст. 315.
47. Про оцінку впливу на стан довкілля окремих планів та програм: Директива 2001/42/ЄС Європейського парламенту та Ради від 27 червня 2001 року. – [Електронний ресурс] – режим доступу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=60064.

48. Про правовий режим воєнного стану: Закон України, № 389-VIII від 12 травня 2015 р. // Відомості Верховної Ради України, 2015, № 28, ст. 250.
49. Про природно-заповідний фонд України: Закон України, № 2457-XII від 16.06.1992 // Відомості Верховної Ради України, 1992, № 34, ст. 503.
50. Про ратифікацію Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті: Закон України, № 534-XIV від 19 березня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України, 1999. - № 18 - ст. 153.
51. Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті: Закон України, № 562-VIII від 01 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради України, 2015. - № 32. - ст. 319.
52. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України, № 2850-IV від 08.09.2005 // Відомості Верховної Ради України, 2005. - № 51. - ст. 548.
53. Про стратегічну екологічну оцінку: Закон України, № 2354-VIII від 20 березня 2018 р. // Відомості Верховної Ради України, 2018. - № 16. - ст. 138.
54. Про схвалення Водної Плану заходів з реалізації Стратегії України на період до 2050 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1134-р від 09.11.2022 – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1134-2022-%D1%80#Text>.
55. Про схвалення Державної Плану заходів з реалізації Стратегії управління лісами України на період до 2035 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1777-р. від 29.12.2021 – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-2021-%D1%80#Text>.
56. Про схвалення Енергетичної Плану заходів з реалізації Стратегії України до 2050 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 373-р. від 21.04.2023 – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvallenia-enerhetychnoi-stratehii-ukrainy-na-period-do-2050-roku-373r-210423>.
57. Про схвалення Плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 688-р. від 14.09.2019 – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D1%80#Text>.
58. Про схвалення Плану заходів з реалізації Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України № 1363-р від 20.10.2021. – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text>.
59. Про тваринний світ: Закон України, № 2894-III від 13.12.2001 // Відомості Верховної Ради України, 2002. - № 14. - ст. 97.
60. Протокол по стратегической экологической оценке к Конвенции об оценке воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте / Организация Объединенных Наций, Европейская Экономическая Комиссия: ECE/MP.EIA/2003/3. – Нью-Йорк и Женева, 2003. – [Електронний ресурс] – режим доступу: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/protocol_ecology.pdf.
61. Про управління відходами: Закон України № 2320-IX від 20 червня 2022 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>.
62. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: № 68/2022 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text>.
63. Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 р.: Указ Президента України, №722/2019 від 30.09.2019 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.

64. Території, що пропонуються до включення у мережу Емеральд (Смарагдову мережу) України («тіньовий список», частина 2) / кол. авт., під ред. К.А.Борисенко, А.А.Куземко. Київ: «LAT&K», 2019. 234 с.
65. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 червня 2014 р. – [Електронний ресурс] – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.
66. Цілі сталого розвитку: Україна: Національна доповідь 2017 р. – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>.
67. Щодо затвердження Базового плану адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації): наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 17.12.2012 № 659. – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN81968>.
68. Щорічна доповідь про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2024 році – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://ecology.od.gov.ua/wp-content/uploads/2025/09/shhd-stan-nps-2024.pdf>.
69. Экологические показатели и основанные на них оценочные доклады. Восточная Европа, Кавказ и Центральная Азия. – Нью-Йорк и Женева: ООН, 2007. – 110 с.
70. Noble B. Regional Strategic Environmental Assessment (R-SEA). Methodological Guidance and Good Practice / Bram Noble, Jill Harriman. – Canada: University of Saskatchewan, 2008. – 59 p.
71. Strategic Environmental Assessment of Policy, Plan and Program Proposals: CIDA Handbook. – Canada: CIDA, 2004. – 19 p.
72. Strategic Environmental Assessment: The Cabinet Directive on the Environment Assessment of Policy, Plan, and Program Proposals: Guidelines for Implementing the Cabinet Directive. – Ottawa Privy Council Office and Canadian Environment Assessment Agency, 2010. – 13 p.